

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní úprava podání v civilním procesu

Jana Durná

Prohlášení

„Tímto prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma ***Právní úprava podání v civilním procesu*** zpracovala sama a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala, způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Plzeň, 2020

.....

Jana Durná

Na tomto místě bych ráda vyjádřila své poděkování JUDr. Miloslavě Wiplingerové, Ph.D., LL.A., která mi při konzultacích věnovala mnoho cenných rad a připomínek pro psaní této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD	8
1. Charakteristika civilního procesu	10
1.1. Civilní právo procesní	10
1.2. Prameny civilního práva procesního	11
1.3. Civilní proces	13
1.4. Druhy civilního procesu	15
1.4.1. Řízení nalézací	16
1.4.2. Řízení vykonávací	17
1.4.3. Řízení insolvenční	18
1.4.4. Řízení zajišťovací a předběžná	19
1.4.5. Řízení rozhodčí	20
2. Procesní úkony účastníků řízení	21
2.1. Pojem procesního úkonu	22
2.2. Forma procesních úkonů	23
2.3. Obsah procesních úkonů	24
2.4. Čas a místo uskutečnění procesních úkonů	25
2.5. Klasifikace procesních úkonů	26
3. Podání	28
3.1. Vymezení pojmu	28
3.2. Podání a zásada ústnosti	30
4. Formy podání	31
4.1. Písemná forma podání	31
4.1.1. Listinná podání	32
4.1.2. Elektronická podání	34
4.1.3. Telefaxová podání	39
4.2. Ústní forma podání	41
4.2.1. Ústní podání do protokolu	41

4.2.2. Telefonické podání	43
4.3. Hromadné podání	45
5. Náležitosti podání	47
5.1. Obecné náležitosti	47
5.1.1. Označení soudu	48
5.1.2. Označení podatele	49
5.1.3. Označení věci	50
5.1.4. Obsah podání	51
5.1.5. Podpis podání	52
5.1.6. Datum	53
5.2. Zvláštní náležitosti	54
5.2.1. Zvláštní náležitosti odvolání	54
5.3. Přílohy podání	55
5.4. Stejnopisy podání	56
6. Druhy podání	57
6.1. Podání obsahující návrh ve věci samé	58
6.2. Ostatní podání	59
6.3. Srovnání se slovenskou právní úpravou	59
7. Vady podání	61
7.1. Neúplnost podání	62
7.2. Nesrozumitelnost podání	63
7.3. Neurčitost podání	64
7.4. Odstraňování vad podání	65
7.5. Důsledky neodstranění vad podání	66
7.5.1. Odmítnutí podání	67
7.5.2. Nepřihlédnutí k podání	68
Závěr	69
Resumé	72

Seznam použitých zkratk.....	73
Seznam použité literatury	74
Odborná literatura.....	74
Soudní judikatura	75
Právní předpisy	76
Články	77

ÚVOD

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma „Právní úprava podání v civilním procesu“. Podání je jedním ze základních institutů procesního práva. V české právní úpravě má dlouholetou tradici. Tento institut je společný všem procesněprávním odvětvím, jež český právní řád zná. Součástí vlastního textu diplomové práce je však pouze právní úprava podání v rámci občanského soudního řízení. Podání patří mezi procesní úkony činěnými účastníky řízení. Svojí povahou a využitelností je zároveň jedním z nejčastějších a nejfrekventovanějších procesních úkonů prováděných v rámci soudního řízení.

Cílem diplomové práce je podat komplexní výklad o pozitivněprávní úpravě tohoto institutu, což zle dovodit i z jejího názvu. Bude se jednat o výklad převážně deskriptivní za použití analytické metody, a to i vzhledem k tomu, že institut podání je upraven v civilním procesu jakožto veřejnoprávním odvětví, který se vyznačuje především kogentní právní úpravou. Diplomová práce si klade za cíl seznámit čtenáře s právní úpravou ustanovení § 42 a 43 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu. Ač se jedná o institut svou povahou velmi významný, v české právní úpravě dostal svým obecným vymezením prostor pouze ve dvou zmíněných ustanoveních. Zvláštnosti k jednotlivým typům podání však lze nalézt v rámci celého občanského soudního řádu. Práce by tak měla odpovědět na základní otázky týkající se institutu podání, a to především ohledně jeho charakterového vymezení, forem, druhů, náležitostí a vytýkaných vad. Před samostatným jádrem týkajícího se podání však diplomová práce podává i stručnou charakteristiku civilního procesu a procesních úkonů činěných na straně účastníků řízení, jež má zkompletovat pohled na tento procesní institut. V textu práce lze nalézt i metodu komparace, a to s ohledem na různorodý výklad těchto ustanovení právní teorií i praxí.

Práce je koncipována do sedmi samostatných kapitol, jež jsou dále děleny do tematických podkapitol. První kapitola krátce a obecně charakterizuje civilní proces, jeho prameny a druhy, což považuji za praktické pro pochopení toho, kde dochází k uplatnění institutu podání. Ve druhé kapitole jsem se rozhodla podat výklad o procesních úkonech účastníků, jelikož podání nesporně mezi tyto úkony patří. Třetí kapitola se již věnuje samotnému institutu podání a jeho základnímu pojmovému a povahovému vymezení. Čtvrtá, a zároveň nejobsáhlejší kapitola,

obsahuje pojednání o formách podání, ve kterých je možné podání vůči soudu učinit. Následující pátá kapitola se zabývá obsahovými náležitostmi podání, a to jak náležitostmi obecnými, které musí obligatorně obsahovat každé podání bez ohledu na jeho druh, tak náležitostmi zvláštními. Zvláštní náležitosti jsou specifické pro určitá podání a tato je podání musí splňovat společně s náležitostmi obecnými. Pro demonstraci zvláštních náležitostí jsem si vybrala institut odvolání. Šestá kapitola se věnuje druhům podání a rovněž v sobě obsahuje komparaci se slovenskou právní úpravou. Sedmá, a zároveň poslední kapitola, popisuje vady podání a postup při jejich odstraňování. V samotném závěru se věnuji shrnutí všech získaných poznatků při psaní práce.

Tématiku právní úpravy podání v civilním procesu jsem si vybrala především proto, že zpracování tohoto tématu pro diplomovou práci považuji za velmi přínosné pro svoji budoucí právní praxi. S podáními se budu v budoucnu setkávat jako účastník řízení, právní zástupce, nebo třeba i ve své vysněné profesi soudce, proto mám za to, že porozumění tomuto procesnímu úkonu je nezbytné pro mé další působení v rámci jakéhokoliv pracovního uplatnění. Zároveň považuji za praktické mít ucelené znalosti o tomto institutu, neboť i široká veřejnost se s podáním hojně setkává na rozdíl o jiných právních institutů, ačkoliv o něm nemá přílišné povědomí. Podání může účastník činit samostatně, a právě jeho nedostatečné vědomosti pak zapříčiňují vady podání, které směřují ke zbytečným průtahům v řízení, které si ani jeden ze subjektů řízení nepřeje. Díky zpracování této diplomové práce budu moct podat věcné informace jak svým klientům, tak i osobám blízkým, aniž bych musela studovat rozsáhlé komentáře k předmětným ustanovením. Upřímně doufám, že i mně práce bude sloužit k vlastnímu připomenutí tohoto institutu ve chvílích, kdy jej budu potřebovat, ať už pro sebe, či pro jinou osobu.

Při zpracovávání diplomové práce používám především odbornou literaturu s převahou soudních komentářů věnujícím se daným ustanovením. Čerpám ale i z ustálené judikatury českých soudů, a to vzhledem k početnosti soudních rozhodnutí zabývajících se tímto procesní úkonem. Konečně pak bude využita i zákonná úprava.

1. Charakteristika civilního procesu

1.1. CIVILNÍ PRÁVO PROCESNÍ

Občanské právo procesní, též nazýváno jako civilní právo procesní či právo civilního procesu, patří do právního systému České republiky. S ohledem na právní dualismus je právo civilního procesu řazeno mezi odvětví práva veřejného, tzv. „*ius publicum*“, ačkoliv dle právní teorie vykazuje určité znaky a aspekty práva soukromého. Toto pojetí vychází z právní doktríny uznávané ve střední Evropě. Je třeba ale zmínit, že toto pojetí se ani v české právní teorii neseťká s jednotným názorem. Tímto se odlišuje především od občanského práva hmotného, jenž je typickou představitelkou soukromoprávního odvětví. Rozdělení v rámci právního dualismu není avšak jedinou oblastí, kterou se tato dvě právní odvětví liší.

Zatímco občanské právo hmotné upravuje obecné právní vztahy, jejichž obsahem jsou subjektivní práva a povinnosti (upravuje tak jejich vznik, změnu, či zánik), civilní právo procesní představuje procesněprávní ochranu práv jednotlivců upravených předpisy práva hmotného, zaměřuje se na ochranu těchto práv a právem chráněných zájmů a konečně upravuje postup orgánů veřejné moci v civilněprávních věcech. Jelikož je právo civilního procesu součástí veřejnoprávní oblasti právního řádu České republiky (jak již bylo zmíněno výše), vztahy, v nichž k uplatnění těchto norem dochází, jsou upraveny především normami práva kogentního. Jedná se o vztahy, ve kterých na jedné straně stojí orgán moci veřejné a na straně druhé soukromoprávní subjekt či subjekty, přičemž tyto strany nemají ve vztahu rovné postavení. Někteří autoři právní teorie civilního práva procesního hovoří též o dispozitivní úpravě (např. Hora ve své publikaci *Československé civilní právo procesní*), a to především u případů, kdy je účastníkům poskytnuta možnost volby dalšího postupu v řízení a jsou možné pouze tam, kde toto odchýlení zákon výslovně povoluje.¹

¹ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3

Právo civilního procesu tak lze definovat jako souhrn právních norem regulujících civilní proces, tj. postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení a právní vztahy, které v důsledku toho vznikají.² Cílem civilního procesu je především vydání aktu aplikace práva, jenž je výsledkem formalizovaného procesu a postupu orgánů moci veřejné, v tomto případě soudů, kterým zákon ukládá pravomoc k vydání těchto aktů. Soudy postupují v civilním soudním řízení a v rámci tohoto řízení tak stanoví odpovídající způsob chování a subsumují jej pod závazné pravidlo upravené normami práva hmotného, čímž tak zabezpečí dodržování obecných pravidel chování pomocí státního donucení.

1.2. PRAMENY CIVILNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO

V rámci hierarchie právního řádu České republiky rozlišujeme prameny práva dle různé právní síly. Právní řád ČR je součástí kontinentálního systému právní kultury, v níž je stěžejním formálním pramenem práva zákon. S ohledem na výše uvedené lze rozdělit zákonnou právní úpravu dle právní síly na ústavní zákony, zákony, podzákoné právní předpisy, které jsou vydávané na základě zákona a v jeho mezích, a další spíše atypické prameny práva, např. některá soudní rozhodnutí mající povahu pramene práva, tzv. soudní precedenty.

Primárním pramenem práva na ústavní úrovni je ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „*Ústava ČR*“), která ve své hlavě IV. upravuje moc soudní, kterou vykonávají jménem republiky nezávislé soudy.³ Zároveň vymezuje Ústavní soud ve svých člancích 83 až 89, jakožto orgán ochrany ústavnosti v ČR. Součástí polylegálního ústavního pořádku ČR (upraveného v čl. 112 Ústavy ČR) je i Listina základních práva a svobod (Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb.), jež upravuje ve své hlavě V. (čl. 36 až 40) právo na soudní a jinou právní ochranu.

² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

³ Čl. 81 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Právní předpisy upravující zákonné procesy se tradičně označují jako řády.⁴ Stěžejním a základním pramenem práva na zákonné úrovni je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád („OSŘ“). Tento právní předpis, jenž nabyt účinnosti dne 1. 4. 1964, byl již mnohokrát novelizován a v současné době je novelizací více než 140. OSŘ je rozdělen do osmi částí, přičemž každá z těchto částí je dále členěna na Hlavy. Občanský soudní řád je obecnou právní úpravou civilního procesu a ve vztahu k ostatním civilněprávním zákonům zaujímá pozici tzv. *lex generalis*, tedy dle obecného kolizního pravidla „*lex specialis derogat legi generali*“ se subsidiární ustanovení OSŘ použijí pouze v případě, že zvláštní právní úprava nestanoví něco jiného.

Další civilněprocesní právní úpravou je především zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních („ZŘS“), jenž nabyt účinnosti dne 1. 1. 2014, mj. spolu s novým občanským zákoníkem. ZŘS upravuje nesporná a některá zvláštní řízení, z nichž některá se výrazně blíží řízení spornému (například řízení o rozvod manželství).⁵ Tento zákon je právě již výše zmíněným *lex specialis* k OSŘ, což upravuje §1 odst. 2 ZŘS: *Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád.*

V neposlední řadě je třeba zmínit též zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů („EŘ“), který upravuje exekuční řízení, jakožto alternativní možnost k řízení vykonávacímu. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, jinak též insolvenční zákon („InsZ“) obsahující úpravu řešení úpadku, hrozícího úpadku dlužníka a oddlužení dlužníka. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčího nálezu („RozŘ“), který upravuje řízení před rozhodci namísto soudního řízení. I tyto zákony stojí v pozici *lex specialis* k OSŘ. Dalšími právními úpravami související s civilním procesem jsou: zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích („SSZ“), zákon č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů a též zákon o soudních poplatcích („SoudP“), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii („AZ“), notářský řád („NotŘ“), z.č. 358/1992 Sb., zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících

⁴ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

právnických a fyzických osob („VeřRej“) a další. Samozřejmě též je třeba zmínit i kodifikovanou právní úpravu občanského práva hmotného, tedy zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník nazývaný též Nový občanský zákoník („ObčZ“).

Mezinárodní právní úpravou civilního procesu jsou převážně mezinárodní úmluvy, např. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod („EÚLP“) nebo předpisy unijního charakteru, především prameny primárního a sekundárního práva Evropské Unie. V případě kvalifikace mezinárodního prvku je používán zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, který je základním pramenem mezinárodního práva procesního národní povahy.⁶

1.3. CIVILNÍ PROCES

Jak již bylo výše zmíněno, civilní právo procesní lze definovat jako soubor právních norem regulujících civilní proces. Civilní proces je samostatným zvláštním odvětvím procesního práva veřejného. Zároveň je třeba zmínit, že patří mezi tzv. soudní řízení. Pojem proces vychází z latinského slova *processus* z latinského pojmu *prodecere*, které doslova znamená postup, nebo také pokračovat, či postupovat vpřed⁷.

Civilní proces patří k několika druhům právních procesů, tedy řízení vedených zpravidla orgány moci veřejné. Tento doktrinální pojem bývá v právní teorii označován jako právem upravený postup k tomu oprávněných subjektů, civilního soudu a stran, popř. účastníků řízení, který směřuje zejména k ochraně práv a právem chráněných zájmů soukromoprávní povahy.⁸

Bruna ve své publikaci definuje právní proces jako „*specifickou lidskou činnost, jejímž prostřednictvím se řeší konkrétní právní případy, tj. právní věci, pochopitelně za předpokladu, že se vůbec stanou předmětem řízení v takovém procesu. Ne totiž každá právní věc je řešena jeho prostřednictvím. Ale pokud se*

⁶ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

*tímto jeho předmětem stane, vždy ji označujeme jako causu nebo právní věc. Je v něm postupováno podle zákonem upravených pravidel, pro která se ustálil název procesní řády nebo též procedurální pravidla.*⁹

Na pojetí civilního procesu lze nahlížet několika způsoby a názory na rozlišování koncepce civilního procesu se u mnoha autorů liší. Winterová ve své publikaci *Civilní právo procesní* rozděluje základní pojetí civilního procesu do tří skupiny: do první skupiny patří tzv. sémantické pojetí civilní procesu. V tomto pojetí se za termín „proces“ považuje každý právní postup, na základě kterého vznikají a vyvíjí se právní vztahy, a zároveň i práva a povinnosti, jakožto složky jejich obsahu. Dle tohoto pojetí je procesem nejen řízení před orgány veřejné moci, ale i postup vedoucí k uzavření smlouvy a jednání orgánů obchodních společností. Do druhého pojetí patří, na rozdíl od prvního pojetí, pouze postup, kterého se účastní orgány veřejné moci (státní orgán musí být jedním ze subjektů řízení) a jehož cílem je vydat vykonatelné rozhodnutí. Toto pojetí má v našem právním řádu dominantní postavení. Třetí a poslední pojetí chápe proces jako zvláštní právní vztah, jenž existuje vedle a mimo vztahy hmotněprávní a pro které je charakteristická autoritativní účast tzv. nezúčastněného třetího. V tomto pojetí stojí proti sobě dvě strany jakožto odpůrci, toto pojetí je tedy typické pro sporná řízení.¹⁰

Předchozí výklad byl zaměřen na doktrinální vymezení pojmu civilního procesu. OSŘ však ve svém §1 obsahuje taktéž normativní definici civilního procesu. Podle platné právní úpravy je civilní proces definován jako *postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana soukromých práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k dodržování smluv a zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.*

⁹ BRUNA, Eduard. *Otázky právního procesu*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2010. 207 s. Teoretik. ISBN 978-80-87212-40-0.

¹⁰ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

1.4. DRUHY CIVILNÍHO PROCESU

V historii byl soudní proces jednotným a společným řízením upravený stejnými právními pravidly. Postupný vývoj byl podmíněn především ingerováním státu do soudní oblasti a v závislosti na tomto „vměšování“ docházelo k postupnému oddělování řízení civilního od ostatních řízení. Dnešní vnitřní členění civilního procesu je výsledkem historického vývoje soudního procesu. Počátkem tohoto vývoje bývá považována reformní činnost Josefa II. v 18. století.¹¹ V historické etapě totalitního státního zřízení se projevuje výrazná snaha o překonání rozdílů mezi druhy civilního procesu. Po roce 1989 pak došlo k postupnému osamostatnění nesporného řízení, a tím k prolomení jednotnosti řízení. Tato koncepce existovala v Českém právním řádu až do 31. 12. 2013, kdy byl OSŘ vlivem přijetí nové právní úpravy ZŘS novelizován. Před touto novelizací upravoval OSŘ jak řízení sporná, tak nesporná.¹²

S ohledem na tyto skutečnosti lze rozlišovat několik základních druhů civilního řízení, a to především nalézací, vykonávací, exekuční, insolvenční, zajišťovací a rozhodčí řízení. Dále existují i další druhy civilního procesu, zejména to jsou řízení před soudem podle části páté OSŘ a také řízení obsahující přeshraniční prvek. Jednotlivé druhy civilního procesu lze rozlišovat i podle toho, zda se jedná o soudní řízení, ve kterém rozhoduje pouze soudní orgán, nebo zda půjde o řízení, ve kterém disponuje rozhodovací pravomocí i jiný orgán moci veřejné než orgán moci soudní. Rozhodčí řízení bývá některými autory řazeno do samostatné kategorie, jelikož rozhodce jimi není označován za orgán veřejné moci.

Druhy civilního procesu můžeme diferenciovat i z pohledu účelu, ke kterému to konkrétní řízení směřuje. Jednotlivá řízení na sebe mohou časově navazovat a některé druhy řízení obligatorně navazují na řízení předchozí, zde dochází k tzv. fázím civilního řízení, např. exekuční řízení navazuje na rozhodnutí vydaném v řízení nalézacím. To však ale neznamená, že určité druhy řízení nemohou stát samostatně, např. rozhodčí řízení.¹³

¹¹ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

¹² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

¹³ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

1.4.1. ŘÍZENÍ NALÉZACÍ

Nalézací řízení bývá označováno jako nejvýznamnější druh civilního procesu. V tomto podstatném druhu řízení je zjišťováno, zda existuje tvrzený soukromoprávní nárok, či nikoliv, tedy v tomto typu řízení soud deklaratorně rozhoduje, zda určité právo, popř. povinnost existuje, nebo toto právo konstitutivně vytváří a na základě vydaného rozhodnutí zakládá, mění, či ruší práva a povinnosti vyplývající z právního vztahu.¹⁴ Zjednodušeněji řečeno v tomto druhu řízení soud rozhoduje „co je právo“, popř. „na čí straně právo stojí“. Zásadní podstatou nalézacího soudního řízení je zjištění skutkového stavu věci prostřednictvím důkazů, o nichž nejsou důvodné pochybnosti a na základě těchto zjištění vydat příslušné meritorní rozhodnutí. Nalézací řízení jak teorie, tak i praxe dělí na řízení sporné, tzv. *iurisdictio contentiosa* a nesporné, tzv. *iurisdictio contentiosa*. Mezi těmito druhy nalézacího řízení existuje nemalá řada rozdílů, které jsou rozpracovány především v právní teorii.

Pro sporné řízení je charakteristické právě ono rozhodování sporu mezi dvěma stranami řízení jakožto vzájemnými odpůrci. Tento rozpor mezi oběma stranami není však výlučnou podmínkou, některá sporná řízení mohou končit též smířením stran. V tomto typu řízení soud, jakožto subjekt řízení, jenž je nadán rozhodovací pravomocí, vydává především deklaratorní rozhodnutí, tedy jak již bylo výše zmíněno, rozhoduje, zda určité právo existuje, či nikoliv. Není však vyloučeno, aby soud ve sporném řízení vydal i konstitutivní rozhodnutí, např. rozdělení spoluvlastnictví.¹⁵ Pro tento druh řízení je typická reparační nebo též kompenzační funkce civilního procesu neboli překročení závazných pravidel chování. Od řízení nesporného se tento typ odlišuje i např. vymezením okruhu účastníků, v možnostech dispozičních úkonů nebo také v otázce koncentrace řízení.¹⁶ Sporné řízení je typicky zahajováno žalobou. Sporné řízení nelze zahájit v moci úřední, (*ex offio*) a lze jej zahájit právě pouze na základě tohoto návrhu, což

¹⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

¹⁵ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

¹⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

je zásadním projevem dispoziční zásady¹⁷. Strany sporu proti sobě stojící jsou ve sporném řízení označovány jako žalobce a žalovaný (obecně navrhovatel a odpůrce). V těchto řízeních je používáno velké množství institutů, které nenaleznou své uplatnění v řízení nesporném, jsou jimi např. rozsudek pro zmeškání, nebo rozsudek pro uznání.¹⁸

Naproti tomu v řízení nesporném soud vydává zejména tzv. konstitutivní rozhodnutí, kterým zakládá, mění, nebo ruší práva a povinnosti, jež jsou obsahem daného právního vztahu. Na rozdíl od řízení sporného je typickou funkcí nesporného řízení funkce preventivní, na základě které dochází k zabránění sporů tím, že soud daný právní vztah upraví do budoucna, *ex nunc*. Zpravidla může soud nesporná řízení zahájit z úřední povinnosti (*ex officio*), lze je tedy zahájit i bez návrhu a v tomto na soud přechází odpovědnost za náležité zjištění skutkového stavu věci, proto (na rozdíl od řízení sporných) soud v tomto typu řízení nese důkazní břemeno namísto účastníků řízení. Zatímco v řízení sporných jsou podání, jež jsou učiněná soudu, označována výlučně jako žaloby, v řízení nesporných jsou to tzv. návrhy a účastníci řízení jsou označováni v závislosti na druhu řízení. Dalším rozdílem mezi řízením sporným a nesporným je i možnost v odvolací instanci druhého typu uvádět nové skutečnosti a důkazy. Převažuje zde zásada oficiality a rovněž zásada vyšetřovací: zásada oficiality se projevuje tím, že soud postupuje z úřední povinnosti a zásada vyšetřovací se uplatňuje především v řízeních, kde převažuje veřejný zájem nad soukromými zájmy účastníků.¹⁹ Zvláštní právní úpravou pro nesporná řízení je zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, obecnou právní úpravou pro oba typy nalézacího řízení je nám již dobře známý OSŘ.

1.4.2. ŘÍZENÍ VYKONÁVACÍ

Zde mluvíme o tzv. exekuční fázi civilní soudního řízení. Tento druh řízení vede k realizaci konkrétních povinností, jež povinný neplní dobrovolně, ačkoliv jsou mu již uloženy, a to odpovídajícím právním prostředkem sloužícím k vynucení

¹⁷ Zásada dispoziční představuje nemožnost soudu zahájit soudní řízení sporné, tedy z vlastní vůle, ale pouze na základě návrhu připraveným a podaným žalobcem.

¹⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

¹⁹ ZÁHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

splnění práva (povinností) na základě pravomocného rozhodnutí soudu.²⁰ Ačkoliv tento druh řízení jak časově, tak věcně navazuje na předchozí typ (řízení nalézací), není jeho druhou instancí, a to především proto, že k tomuto řízení nemusí vůbec dojít v případě dobrovolného splnění povinnosti stanovené v rozhodnutí vydaném v prvoinstančním řízení.

Pro vykonávací řízení je též typické, že jej lze dělit do dvou forem: první forma spočívá v tom, že od počátku až do konce probíhá u soudu, který zde činí všechny úkony potřebné z hlediska autoritativního orgánu. Tato forma je upravena v části VI. OSŘ. Druhá forma spočívá v tom, že exekuční soud na základě zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále jen „exekuční řád, EŘ“), pověří soudního exekutora k provedení exekuce.²¹

Podkladem pro exekuci jsou tzv. exekuční tituly, jimiž mohou být jak soudní rozhodnutí, tak rozhodnutí vydaná jinými státními orgány než soudy. I proto je exekuční řízení samostatným a na nalézacím řízení nezávislým řízením. Vykonávací řízení lze dělit i podle charakteru vymáhané povinnosti na:

- exekuce k vymožení peněžité pohledávky,
- exekuce k vymožení nepeněžitých plnění,
- exekuce o výchově nezletilých dětí.²²

1.4.3. ŘÍZENÍ INSOLVENČNÍ

Řízení insolvenční je samostatným a zvláštním druhem řízení určeným k tomu, aby v něm soud rozhodl o úpadku a řešení dlužníka. Před rokem 2008 zákon znal řízení konkurzní a vyrovnávací. Tato dvě samostatná řízení nahradilo insolvenční řízení. Samostatnými byla proto, že byla ovládána odlišnými procesními principy a měla různé důsledky. Někteří autoři považují insolvenční řízení za civilní procesní řízení v širších souvislostech (např. autoři Svoboda a kol.).

²⁰ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

²¹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

²² SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

Insolvenční řízení je označováno za zvláštní i právě proto, že v sobě zahrnuje prvky jak řízení nalézacího, tak řízení vykonávacího.²³

Toto řízení se zahajuje a může probíhat kdykoliv během řízení nalézacího a vykonávacího, a to jak před jejich zahájením, tak po jejich skončení. Zároveň v sobě zahrnuje prvky obou těchto řízení. Insolvenční řízení si pokládá za cíl majetkového uspořádání mezi větším počtem subjektů. Právní úpravu nalezneme insolvenčním zákoně.²⁴ Zákon zde předpokládá existenci tzv. úpadku, laická veřejnost používá i pojem „bankrot“. V tomto řízení lze odlišit dva druhy úpadku, a to předlužení a platební neschopnost a rovněž lze rozlišit různé způsoby řešení úpadku, jakožto konkurs dlužníka, reorganizace, oddlužení a další. V tomto druhu řízení rozhodují výlučně insolvenční soudy, jimiž jsou v České republice krajské soudy, a k tomuto vydávají rozhodnutí ve formě usnesení.²⁵

1.4.4 ŘÍZENÍ ZAJIŠŤOVACÍ A PŘEDBĚŽNÁ

Zajišťovací a předběžné řízení jsou dalšími zvláštními druhy civilního řízení, pro něž je charakteristické především to, že poskytují dočasnou ochranu právům a právem chráněným zájmům právě tím, že zabezpečují ono určité právo nebo jeho budoucí uplatnění nebo řeší právní poměry subjektů předběžně do doby, než bude možné ochranu realizovat v nalézacím a exekučním řízení. Právní úprava je obsažena v části druhé OSŘ, ve fázi úkonů soudu před zahájením řízení.²⁶

Uplatňují se v případech, kdy již nelze čekat na pravomocné rozhodnutí ve věci samé, ačkoliv tato okolnost nebrání tomu, aby bylo ohledně téhož práva vedeno samostatné nalézací řízení nebo by ohledně něho došlo k exekuci. Mezi tyto procesní instituty zákon řadí tzv. předběžná řízení, mezi něž patří smírčí řízení (§ 67-69 OSŘ) a určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů (§ 415 ZŘS). V ZŘS je upraveno také předběžné řízení ve věci ochrany před domácím násilím

²³ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

²⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

²⁵ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

²⁶ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

(II. oddíl V. hlavy ZŘS). Mezi řízení zajišťovací zákon řadí jednotlivé instituty jako předběžné opatření (§ 74-77a OSŘ), zajištění důkazů (§ 78-78a OSŘ), zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv z duševního vlastnictví (§ 78b-78g OSŘ) a zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitých věcech (§ 338b- 338e OSŘ).²⁷

1.4.5. ŘÍZENÍ ROZHODČÍ

Poslední druhem civilního procesu je rozhodčí neboli arbitrážní řízení. *Podstatou rozhodčího řízení a jemu navazujícího výkonu rozhodčích nálezů je přenesení projednávání a rozhodování určitých sporů ze soudů, do jejichž pravomoci tyto věci jinak patří, na rozhodce jako soukromé fyzické osoby vybírané ad hoc nebo zvláštními rozhodčími soudy.*²⁸

Právní úpravu nalezneme v zákoně č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Vedle zvláštnosti, kterou je skutečnost, že spor rozhoduje „nezúčastněný třetí“, je atypické i to, že v tomto typu řízení existuje možnost řešení sporu podle zásad ekvity, tedy spravedlivého, rozumného uspořádání. To však nesmí odporovat kogentní úpravě zákona. Rozhodčí řízení mezi druhy civilního procesu patří i proto, že má taktéž procesní povahu a stát rozhodčím nálezům uděluje svou autoritu tím, že je vykonává.²⁹

Strany se v rozhodčím řízení dohodnou na osobě rozhodce v tzv. rozhodčí smlouvě, která se může týkat jak již vzniklého sporu (smlouva o rozhodci), tak všech budoucích vzniklých sporů, zde se jedná o tzv. rozhodčí doložku. Rozhodčí smlouva se může týkat pouze majetkových sporů, v nichž lze schválit o předmětu řízení smír, ale lze ji uzavřít i ohledně sporů, v nichž by podle zvláštního zákona nebyla dána pravomoc soudů, ale jiných orgánů veřejné moci.³⁰

²⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

²⁸ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

²⁹ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

2. Procesní úkony účastníků řízení

V předchozí kapitole jsme si definovali pojem civilního procesu a jeho druhy. Civilní proces je jako takový tvořen rovněž svými prvky, které jej charakterizují a které stojí ve vzájemné souvztažnosti a jeden bez druhého nemůže v rámci procesu plnit svůj účel. Mluvíme zde o procesních subjektech, procesních vztazích a procesních úkonech. Při absenci kteréhokoliv z těchto znaků (prvků) nemůžeme hovořit o civilním soudním řízení.³¹

Obecně vzato lze procesní subjekty definovat jako nositele (subjekty) práv a povinností vyplývajících z konkrétního procesněprávního vztahu, popřípadě vykonavatele těchto práv a povinností, které svou činností právně ovlivňují proces a tím mezi těmito subjekty vzniká procesněprávní vztah. Do těchto právních vztahů tak vstupují jak orgány veřejné moci- soudy, tak osoby soukromého práva, o jejichž právech a povinnostech je v civilním soudním řízení rozhodováno. Subjekty takto definované lze rozdělit do dvou základních skupin, a to na vrchnostenské soudy a účastníky řízení.³² Vedle základních procesních subjektů existuje rovněž skupina tzv. procesní subjektů zvláštních. Jedná se o ty subjekty, jimž zákon přiznává právo ovlivňovat průběh řízení, ale pouze do určité míry. Tyto subjekty působí vedle procesních subjektů základních, ale zároveň se liší od tzv. osob zúčastněných právě tím, že svými úkony mohou ovlivňovat průběh řízení. Mezi tyto zvláštní subjekty můžeme řadit státní zastupitelství, jenž je oprávněno vstupovat a činit úkony např. v řízeních o svéprávnosti, o prohlášení za mrtvého, o umoření listin atd., nebo Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, který má obdobné postavení jako státní zastupitelství. Mezi zvláštní procesní subjekty lze po nabytí účinnosti InsZ řadit i insolvenčního správce.³³

Prostřednictvím civilněprocesně právních vztahů procesní subjekty vyvíjejí činnosti, které vedou k vytváření a ovlivňování průběhu civilního procesu a které jsou upraveny předpisy občanského práva procesního. V právní teorii byla po dlouhou dobu nevyjasněna otázka, zda je v civilním procesu vytvářen pouze jeden

³¹ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

³² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

³³ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

civilněprocesní vztah, nebo jich je vytvářeno i více, a také mezi kterými subjekty tyto vztahy vznikají. V dnešním moderním pojetí jsou procesněprávní vztahy definovány pomocí tzv. trojstranného vztahu, jenž v sobě obsahuje soud a obě procesní strany (nejčastěji je toto schéma vypodobňováno jako trojúhelník, na jehož vrcholu stojí soud a pod ním žalobce a žalovaný), tento názor zastává ve své publikaci Zahradníková, či Winterová. Někteří autoři se ale přiklání k názoru, že civilněprocesně právní vztah je vztahem pouze dvoustranným, tvořeným na straně jedné soudem a na straně druhé účastníky řízení. V dnešní právní teorii avšak převládá již výše uvedené „trojúhelníkové“ pojetí, tedy pojetí pojímající civilněprocesně právní vztah jako vztah jak mezi soudem a jednotlivými stranami, tak mezi stranami navzájem. Mezi žalobcem a soudem vzniká vztah podáním žaloby, tímto podáním je zahájeno civilní řízení a soud je následně povinen zaslat žalobu žalovanému, čímž vzniká vztah mezi soudem a žalovaným. Mezi žalobcem a žalovaným se vznik procesněprávního vztahu odvíjí od obligatorních úkonů soudu (především zasláním žaloby).³⁴

2.1. POJEM PROCESNÍHO ÚKONU

Procesním úkonem, jakožto posledním obligatorním prvkem civilního procesu rozumíme jednání, jemuž procesněprávní předpisy přisuzují konkrétní následky a které uskutečňují subjekty řízení, případně osoby na řízení zúčastněné, jakožto svědci, znalci, či tlumočníci. Procesním úkonem je tedy *aktivní právní jednání účastníka nebo soudu, kterým se nastoluje nebo zaniká procesněprávní vztah*.³⁵

Prostřednictvím procesních úkonů se realizuje obsah procesněprávních vztahů, tedy procesních práv a povinností. Procesní úkony subjektů by měly být právem upravené a předvídatelné, a tímto jim zákon přiznává stanovené účinky. Procesní úkony se liší s ohledem na subjekt, který je činí a na jeho postavení v rámci konkrétního procesněprávního vztahu. Soud činí úkony jako je vedení

³⁴ STAVINHOVÁ, Jaruška a LAVICKÝ, Petr. *Základy civilního procesu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 124 s. Edice učebnic PrF; č. 438. ISBN 978-80-210-5062-4.

³⁵ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

řízení, nařizování jednání, doručování písemností, provádění dokazování a samozřejmě vydávání rozhodnutí. Tématem diplomové práce ale nejsou procesní úkony soudu, nýbrž jím je právní úprava procesního úkonu, který činí účastníci řízení - podání, o němž pojednávají následující kapitoly. Mezi další důležité úkony prováděné účastníky řízení patří, kromě podávání návrhů a dalších specifických podání (zpětvzetí návrhu), také vyjadřování se k důkazům a právo podat opravný prostředek např. odvolání, dovolání. Procesní úkony účastníků je vždy třeba odlišovat od hmotně-právních jednání v rámci právních vztahů, a to i v případech, kdy jsou činěny v rámci soudního, popř. rozhodčího řízení.³⁶

Obecnou úpravu procesních úkonů účastníků řízení nalezneme v § 41 a násl. OSŘ. Jak již bylo zmíněno, procesní úkony účastníků mají nejtypičtěji podobu návrhů, jimiž může být např. žaloba, návrh na doplnění dokazování, odvolání apod. Občanský soudní řád je též označuje ve svém § 42 jako podání. Soud při provádění úkonů hraje roli jakéhosi prostředníka, neboť všechny procesní úkony, ať už jsou mířeny vůči konkrétnímu soudu, nebo vůči druhému účastníkovi, musí vždy být zaslány soudu. Úkon provedený vůči druhému účastníkovi bez dohledu soudu je vždy považován za neúčinný.³⁷

Procesní úkony se různí svou povahou, ale i stranou sporu, která jej činí. *V kontradiktorním řízení jsou pro žalobce jako iniciátora soudního sporu nástrojem, kterým ovládá svůj atak, pro žalovaného pak zejména prostředkem k uplatnění obrany.*³⁸

2.2. FORMA PROCESNÍCH ÚKONŮ

Zákon neupravuje obligatorní náležitost formy procesního úkonu účastníka. V § 41 je upravena jakási bezformálnost úkonů provedenými účastníky, avšak pouze v případech, kdy zákon konkrétní formu nepředepisuje. Zákon stanovením

³⁶ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁷ WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

³⁸ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

této bezformálnosti poukazuje též na povinnost soudu zabývat se každým úkonem, který je mu zaslán a tímto jej nemůže ignorovat.³⁹ V souvislosti s tímto obecným pravidlem koliduje následující ustanovení § 42 odst.1 upravující obligatorní písemnou formu podání, jakožto jednoho z významných procesních úkonů činěných účastníky. V tomto je třeba v kontextu s ustanovením § 41 vyložit taktéž ustanovení § 40 odst. 1 a 2 OSŘ, na základě kterého soud o úkonech, při nichž jedná s účastníky, sepíše protokol. Účastník může svůj projev vůle vůči soudu učinit buď *při jednání o úkonech prováděných soudem, a to ústně do protokolu, nebo distančně, tedy písemně, prostřednictvím podání*- přičemž za písemné lze považovat též elektronické, či faxové podání.⁴⁰

V minulosti byly procesní úkony nejčastěji realizovány především v podobě listinné, avšak vlivem moderních technologií významně přibývají rovněž úkony činěné v elektronické podobě, a tím postupně došlo k elektronizaci justice. Do popředí se tedy dostávají datové schránky, prostřednictvím nichž mohou účastníci řízení činit procesní úkony v elektronické podobě. Elektronizace s sebou nese mnoho nesporných výhod, především pak ušetření času, kterého je v dnešní uspěchané době čím dál méně, ale významnou výhodou je i finanční stránka věci (např. návrh na vydání elektronického platebního rozkazu podléhá nižšímu soudnímu poplatku).⁴¹

2.3. OBSAH PROCESNÍCH ÚKONŮ

Ačkoliv byl předchozí výklad věnován formě procesních úkonů, forma jako taková není tak důležitá, nýbrž důležitý je obsah úkonu. § 41 ve svém odst. 2 upravuje povinnost soudu posuzovat procesní úkon podle jeho obsahu. Na základě obsahu rozlišujeme, o jaký úkon se jedná, přičemž musí splňovat určité obsahové náležitosti, jež lze dělit na obecné a zvláštní. Veškeré úkony musí tak obsahovat

³⁹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

⁴⁰ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁴¹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

minimálně označení soudu, kterému směřuje, označení osoby, která jej činí, označení věci, které se týká, označení toho, čeho se oznamovatel domáhá, tedy tzv. petit, a nakonec musí datován a podepsán. Zvláštní náležitosti jednotlivých procesních úkonů jsou upraveny v OSŘ, např. v § 79 odst. 1 pro žalobu a v § 205 odst. 1 pro odvolání atd. Označení úkonu zde není relevantní.⁴² Každý úkon musí být dostatečně určitý a srozumitelný, pokud toto splňuje, soud nemá požadovat po účastníkovi doplnění úkonu, případně odstranění vad. Soud sám posuzuje určitost a srozumitelnost úkonu a následně vyhodnocuje i splnění zákonem stanovených náležitostí. V případě nejasnosti má soud pravomoc vyzvat účastníka k jeho doplnění a odstranění vad, popř. zpřesnění vyjádření apod. Soud má ale zároveň povinnost poučit účastníka o potřebné opravě či doplnění úkonu a dát mu k tomu přiměřenou možnost nápravy, jelikož zde platí zásada: *účastník nesmí být nikdy neúspěšný jen proto, že nezná procesní právo.*⁴³

2.4. ČAS A MÍSTO USKUTEČNĚNÍ PROCESNÍCH ÚKONŮ

Ve smyslu zásady rychlosti a hospodárnosti řízení musí jak soud, tak účastníci řízení provést procesní úkony v zákonem stanovené lhůtě. K tomuto zákon upravuje tzv. procesní lhůty a procesní roky⁴⁴. S učiněným úkonem je spojen procesní následek pouze v případě, že je uskutečněn alespoň poslední den lhůty, nebo odevzdán příslušnému orgánu.⁴⁵ Účastník může též činit úkony kdykoliv v průběhu řízení, což vychází za zásady jednotnosti řízení. V případě marného uplynutí lhůty pro učinění úkonu nastává ztráta možnosti úkon učinit. Typickým příkladem jsou lhůty pro podání opravných prostředků.⁴⁶

⁴² WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

⁴³ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

⁴⁴ Procesní lhůtou je časový úsek určený k provedení procesního úkonu. Procesní rok je taktéž časovým určením a znamená určení místa a času, kdy a kde se koná jednání.

⁴⁵ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁴⁶ ZÁHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

Pokud jde o místo provedení úkonu, platí totéž pro procesní úkony soudu i účastníků. Procesní úkony se zpravidla činí v budově soudu, avšak ne výlučně, jelikož v některých případech lze činit úkony i mimo budovu soudu, např. při místním šetření nebo v případě, kdy věcně místně příslušný soud dožádá jiný soud, aby provedl výslech svědka v místě jeho bydliště, nebo aby provedl ohledání nemovitosti, jenž se nachází v obvodu dožádaného soudu.⁴⁷

2.5. KLASIFIKACE PROCESNÍCH ÚKONŮ

Obecnou klasifikaci procesních úkonu uvádí Svoboda ve své publikaci, a to tedy klasifikaci podle subjektu, který jej činí - procesní úkony činí jak účastníci (jimž je věnována tato kapitola), tak soud, ale i další subjekty, především osoby zúčastněné na řízení (svědci, znalci, tlumočníci). Svoboda ve své publikaci zmiňuje i tzv. úkony smíšené.⁴⁸ Druhou klasifikační třídou je místo konání procesního úkonu, který dělí procesní úkony učiněné v budově soudu, nebo mimo budovu soudu (viz. předchozí výklad).⁴⁹

Další kritéria dělení procesní úkonů účastníků řízení se již vztahují výlučně k úkonům účastníků. Prvním kritériem je to, zda je těmito úkony zahajováno řízení, těmito úkonům pak zákon zpravidla stanoví písemnou formu. Dalším kritériem je ovlivňování průběhu řízení. Účastníci mají právo svůj návrh vzít zpět, měnit okruh účastníků, a tímto prakticky disponovat s předmětem řízení. Dalším klasifikačním měřítkem je to, zda je úkon použit jako prostředek nápravy předchozího řízení, jedná se tedy o opravné prostředky a prostředky určené k nápravě vadných rozhodnutí. Do poslední skupiny pak konečně patří prostá vyjádření, námítky apod.⁵⁰

⁴⁷ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

⁴⁸ Smíšeným úkonem je úkon, k jehož provedení je zapotřebí úkonů více subjektů. Např. soudní smír, kdy nejprve strany sporu spolu uzavřou dohodu, která následně podléhá schválení soudu (§99 OSŘ), dále i dohodu o předmětu řízení (§10 odst. 1. ZŘS)

⁴⁹ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

⁵⁰ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

Dle tohoto dělení lze též úkony účastníků řízení klasifikovat podle toho, zda:

- a) Obsahují vady - dělíme je na řádné/bezvadné a vadné procesní úkony - toto hledisko souvisí se základními obecnými a zvláštními náležitostmi úkonů.
- b) Jsou přípustné - dělíme je na přípustné a nepřípustné - přípustným procesním úkonem je ten úkon, který splňuje zákonem stanovené obsahové náležitosti. Nepřípustným úkonem je naopak úkon, jenž je vázán na splnění podmínky nebo doložení času a také ten, který zákon vylučuje. OSŘ výslovně stanovuje ve svém § 41a odst. 2 a 3, které úkony jsou nepřípustné.
- c) Jsou účinné - dělíme je na účinné a na neúčinné. Účinným úkonem je ten úkon, se kterým zákon spojuje vznik určitých procesněprávních následků. Neúčinným úkonem je úkon, jenž za určité situace příslušné účinky nevyvolává. Příkladem je podání účastníka, které nebylo i přes výzvu soudu ve stanovené lhůtě doplněno.
- d) Jsou učiněny v přímém styku se soudem - jedná se o úkony, které jsou učiněny za přítomnosti soudu, či nikoliv. Jsou jimi např. ústní přednesy, doplnění tvrzení atd., zatímco podání jsou úkony tzv. distanční.
- e) Jsou učiněny účastníkem výslovně - zákon stanoví u některých úkonů obligatorní povinnost účastníka řízení učinit úkon výslovně (§ 41a odst. 1 OSŘ).⁵¹

Mezi klasifikační kritéria někteří autoři řadí i dělení dle obsahu, a to na náležitosti obecné a zvláštní, o nichž již bylo krátce pojednáno dříve a bude jim věnována pozornost v následujících kapitolách.

⁵¹ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

3. Podání

3.1. VYMEZENÍ POJMU

V Českém civilním právu procesním je podání nejtradičnějším a nejtypičtějším procesním úkonem účastníků řízení upraveným v § 42 občanského soudního řádu. Jedná se o úkon, jenž je adresován soudu. Účastník jej činí především proto, že není v neustálém kontaktu se soudem, např. při jednání, přípravném jednání apod. Podáním se přitom rozumím jakýkoliv projev vůle účastníka, jenž směřuje soudu a jehož prostřednictvím se účastník na soud jakožto na orgán spravedlnosti obrací, aby rozhodl v navrhované věci. Již zmíněný obligatorní projev vůle vůči soudu musí být spojen s určitými právními následky v procesněprávním vztahu. Pouze tak na něj může být nazíráno jako na procesní úkon, jelikož jsou jím uplatňována procesní práva, anebo plněny procesní povinnosti. Požadovaný projev vůle v této souvislosti směřuje právě k určitým procesním následkům, které s ním právní předpisy spojují. V kontextu s definicí pojmu podání vyplývá, že „*takové projevy vůle stran, které směřují vůči soudu lze označit za podání.*“⁵²

Při vymezování pojmu je třeba si připomenout, že podání je pojmem užším než procesní úkon. Ačkoliv je podání považováno za procesní úkon nejčastější, nelze jej s ním zaměňovat, jelikož se jedná o institut nadřazený.⁵³ Tedy jinak řečeno: *ne každý procesní úkon účastníka je možné považovat za podání.* Toť judikoval i Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí sp. zn. 26 Cdo 930/98, v němž objasnil, že *podáním se rozumí procesní úkon účastníka adresovaný soudu, který účastník činí v době, kdy není v přímém styku se soudem v rámci jednání nebo jiného soudního roku.*⁵⁴ Definice podání v tomto bezmála 20 let starém a nepochybně stále významném usnesení je aplikovatelná i v dnešní praxi, což jen stvrzuje, že jej Nejvyšší soud popsal natolik výstižně, že doposud není za potřebí obsahových změn. Proto je třeba, aby § 42 nebyl interpretován příliš absolutisticky.

⁵² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8.

⁵³ ŠTEVEK, M.: FICOVÁ, S. a kol. *Občiansky súdny poriadok: komentár*. 2. vyd. V Prahe: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-406-3.

⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.5.1998, sp. zn. 26 Cdo 930/98.

Za podání ve smyslu tohoto ustanovení nelze považovat jakýkoliv kontakt účastníka a soudu.

Jiné vymezení pojmu institutu podání předkládá Lavický, jenž jej definuje jako „dokument, v němž účastník v občanském soudním řízení projevil vůli směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, jež jsou spojeny s tímto projevem vůle.“⁵⁵ Z uvedeného vymezení vyplývá, že účastníci řízení a jejich zástupci, jež jsou kompetentní k provádění dispozičních úkonů, nesmí procesní úkon podání provádět konkludentně, např. myšlenkou, ale výlučně vnějším projevem vůle, jímž je právě např. projev písemný.

Definice Hory zveřejněná v jeho publikaci: *Československé civilní právo procesní II.* odpovídala procesněprávní úpravě z roku 1934, kterou obsahoval *Civilní řád soudní* ⁵⁶. Hora podání vymezil jako institut kolidující se zásadou ústnosti řízení: *Ačkoliv soudní řízení spočívá na zásadě ústnosti, nelze tuto zásadu, jak už bylo uvedeno, do všech důsledků provést. Neboť jsou za sporu velmi četné a nutné styky stran se soudem, jichž nelze v ústním jednání vůbec předsevzít, anebo alespoň nelze jich až do ústního jednání oddalovati. Musí býti tudíž u při zásadě ústnosti připuštěno, aby strany mohly svoje návrhy, žádosti, oznámení nebo prohlášení, které se vztahují na spornou věc a které jest stranám přednésti mimo ústní jednání, učinit písemně, totiž tzv. podáními: tam pak, kde to zákon výslovně dovoluje, může na místo podání státi se dotyčný projev u soudu do protokolu (74 rak., 136, 138 uh).*⁵⁷

Podáními jsou převážně procesní úkony ve věci samé, nejsou však v českém právním řádu vyloučena ani podání mezitímní povahy. Drápal se k tomuto ve své publikaci vyjadřuje: „Podáním ve věci samé jsou zejména žaloba nebo jiný návrh a zahájení řízení, odvolání, dovolání, žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost. Dalšími podáními ve věci účastníci řízení uplatňují obranu proti žalobě

⁵⁵ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

⁵⁶ zákon č. 113/1895 ř.z.

⁵⁷ HORA, Václav, SPÁČIL, Jiří, ed. *Československé civilní právo procesní: II. díl*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-540-3.

(návrhu na zahájení řízení), námitku podjatosti soudců a přísedících, neúčinnosti doručení a jiné procesní návrhy.“⁵⁸

Dnešní právní úprava podání v § 42 OSŘ je výsledkem harmonizační novely přijaté v souvislost OZ. Oproti předešlému znění byly do novely *reflektovány změny v souvislosti s oddělením nesporného a jiného soudnictví do ZŘS a také odpovědi na některé problémy, které v soudní praxi vyvolalo zavedení datových schránek.*⁵⁹

3.2. PODÁNÍ A ZÁSADA ÚSTNOSTI

Právní úprava podání stojí v kontra pozici s jednou ze stěžejních zásad civilního procesu: zásadou ústnosti. Tato zásada protkává právní úpravu soudních řízení v rámci celého právního řádu ČR, neboť je upravena v Ústavě ČR, a je tak uplatňována nejen v civilním soudním řízení, ale i v trestním řízení, či v soudním řízení správním.⁶⁰ Vyjadřuje především to, že soud s účastníky a dalšími osobami zúčastněnými na řízení komunikuje převážně ústně, pokud jde o projednání věci.⁶¹ Zásada ústnosti své místo v právním systému ČR nalezla v 19. století, kdy bylo opuštěno od principu písemného soudního řízení, jenž se řídil zásadou *quod non est in actis non est in nundo* neboli „co není ve spisech není ve světě“. Zavedením ústního soudního řízení došlo ke zrychlení soudního procesu, a především k pokroku v pojetí práva na soudní ochranu, neboť při ústním jednání mohl být snadněji zjištěn náležitý skutkový stav věci než na základě písemných podání účastníků řízení. Avšak ani tuto zásadu nelze uplatňovat absolutně a její použití je prolomeno právě právní úpravou podání, poněvadž veškeré návrhy, potažmo žaloby, opravné prostředky apod., jsou podávány v zásadě písemné formě, neboť poskytují řádný prostor soudu, aby se připravil na projednání věci.⁶²

⁵⁸ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

⁵⁹ SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, 1398 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-506-0.

⁶⁰ Zásada ústnosti je upravena v čl. 96, jenž stanoví, že jednání před soudy je ústní.

⁶¹ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

⁶² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6

4. Formy podání

Podání jsou procesní úkony prováděné distanční formou, tím se rozumí především to, že jsou činěny na jiném místě než u soudu (při ústním jednání), nebo při úkonu prováděném soudem. Dle ustanovení § 42 odst. 1 OSŘ je podání činěno zpravidla písemně, není ale vyloučena ani ústní forma podání. Podání lze tak učinit různými formami, a to písemně, v listinné podobě, v elektronické podobě, telegraficky nebo telefaxem, popřípadě ústně do protokolu a z praxe lze dovodit i telefonická podání. Z dikce § 41 odst. 1 OSŘ vyplývá, že úkony účastníků řízení jsou proveditelné v jakékoliv formě, přičemž výjimku tvoří forma provedení procesního úkonu, kterou zákon výslovně předepisuje. Na toto ustanovení navazuje právě ustanovení § 42.⁶³

4.1. PÍSEMNÁ FORMA PODÁNÍ

Písemná podání jsou typická pro sporná řízení, naproti tomu podání učiněná ústně do protokolu jsou přípustná pro zvláštní řízení soudní dle § 14 ZŘS. K tomuto je vhodné definovat pojem „*písemnost*“. Písemností je „*jakýkoliv text graficky zachycený posloupností znaků (písmen a čísel)*“. Ať už se jedná o text psaný rukou (rukopisem), nebo psaný či tištěný na papíru, je písemnost vždy „dokument“, který má listinnou, nebo elektronickou podobu.⁶⁴ V minulosti byla písemná podání ztotožňována s podáním listinnými, ale vlivem modernizace justice musely být tyto instituty striktně rozlišeny. V dnešní právní teorii i soudní praxi jsou za písemná podání považována nejen podání učiněná v listinné formě, ale i podání učiněná elektronicky či telefaxem. Lze konstatovat, že písemná podání jsou pojmem nadřazeným. Právo však s různými formami podání spojuje odlišné procesní účinky. Pro podání učiněná písemně nastávají procesní účinky ve chvíli, kdy jsou doručena soudu, jedná se tzv. kvalifikovaná podání. Některá podání ve věci samé

⁶³ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

⁶⁴ PODANÝ, J. *Dopady Stanoviska Nejvyššího soudu k dokumentům v elektronické podobě a praktická doporučení pro advokáty (1. DÍL)*. *Bulletin advokacie* [online]. 2017, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dopady-stanoviska-nejvyssiho>

neučiněná v listinné podobě musí být následně do 3 dnů od doručení soudu doplněna.⁶⁵

4.1.1. LISTINNÁ PODÁNÍ

Listinná podání jsou nejtradičnějšími formami podání využívána v soudní praxi již po staletí. Listinnou právní teorie zpravidla rozumí projev vůle zachycený na hmotném podkladě. Hendrych se své publikaci *Právníký slovník* listinu popisuje jako: „*písemnou zprávou zachycenou na podkladě, na jakém se písemné zprávy obvykle podávají, např. na papíru, pergamenu, či jiné látce.*“⁶⁶ Listinu jako takovou nelze zaměňovat s „listem papíru“, jelikož listina je v tomto případě pojmem nadřazeným a rozumí se jí i např. dřevěná deska, nebo kamenný plát.⁶⁷ Podání učiněné v listinné podobě soudu jsou účastníky doručovány do podatelny soudu po celou pracovní dobu, to znamená, že mohou být dodány i mimo úřední hodiny.

Účastník může podání podat osobně tak, že se osobně do podatelny dostaví, tento postup bývá označován za tzv. *krátkou cestu* a bývá pro praxi nejtýpější. Tímto způsobem lze podat podání pouze ve vytištěné podobě. Usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 16. 2. 2012, sp.zn. 29 Cdo 3145/2011 bylo stanoveno, že elektronický nosič dat (disketa) nesplňuje předepsanou formu podání v smyslu ustanovení § 42 odst. 4 OSŘ.⁶⁸ Jinak řečeno, podání odevzdané na nosiči dat (DVD, USB flash disk) nebude přijato, poněvadž nevytištěné podání (tedy podané elektronicky) lze učinit pouze dálkově prostřednictvím veřejné datové sítě. V praxi však některé soudy podání doručená na nosiči dat přesto přijímají.

Osobní kontakt s podatelnou má své výhody - především snadné a okamžité získání potvrzení o zahájení řízení.⁶⁹ Ten, kdo podání učinil, může rovněž žádat o potvrzení přijetí písemností, a to podacím razítkem na stejnopis podání, na němž je

⁶⁵ BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 2 sv. Beckova edice komentované zákony. ISBN: 978-80-717-937-86

⁶⁶ HENDRYCH, Dušan et al. *Právníký slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 385.

⁶⁷ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3145/2011

⁶⁹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

uveden soud, který podání přijal, datum a čas podání, počet odevzdaných stejnopisů, počet připojených příloh, označení pracovníka, který za soud podání přijal a případně i hodnota zaplacených soudních kolků.⁷⁰ Podací razítko slouží v případě ztráty podání k prokázání toho, že bylo zahájeno soudní řízení a že byly zachovány důležité procesní i hmotněprávní účinky. Účastník se v případě ztráty podání musí dostavit k soudu s oraženým stejnopisem. Soud taktéž potvrdí přijetí písemností na žádost advokátním kancelářím, právnickým osobám apod. v tzv. doručovací knize dle § 132 odst. 7 písm. b) Vnitřního a kancelářského řádu pro okresní, krajské a vrchní soudy (instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 12. 2001, č.j. 505/2001- Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, dále jen „KancŘ“), jenž upravuje celý postup přijímání listinných podání.⁷¹

Dalším způsobem doručení listinného podání je využití provozovatele poštovních služeb či použití služeb kurýra. Pro zachování procesních lhůt je klíčovým okamžikem odevzdání písemnosti orgánu, který jej má povinnost doručit. Od doručených podání jsou ukládány obálky, i přestože v soudní praxi již údaje na nich obsažené nejsou pro určení včasnosti podání příliš významné.⁷² Tak to určil i rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22. 4. 1996, sp.zn. 4 Cmo 193/96: „*Z hlediska včasnosti podání odevzdání orgánu, který má povinnost je doručit /poště/ ve smyslu ustanovení § 57 odst. 3 OSŘ je rozhodující, kdy bylo odevzdáno /podáno k poštovní přepravě/, není rozhodné datum, kdy bylo podání orgánem /poštou/ vypraveno. Určující je proto datum na podacím lístku, nikoliv na doručené zásilce*“.⁷³ K tomuto je nutné podotknout, že soud má povinnost v rámci své organizace řádně ukládat včasná podání, která splňují předepsané náležitosti do soudního spisu a stejně tak uchovávat obálky, aby nedocházelo k jejich ztrátě, zničení či jinému znehodnocení. Touto problematikou se zabýval ve svém nálezu Ústavní soud dne 14. 4. 2005, sp.zn. III. ÚS 674/2004, jenž judikoval, že pokud soud trpí nedostatky v organizaci a činnosti soudní moci, nemělo by to jít k tíži těch, kteří se na soud obracejí jako na ochránce svých základních práv a svobod.

⁷⁰ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁷¹ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁷² JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

⁷³ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.4. 1996, sp.zn. 4 Cmo 193/96

Okresnímu soudu v tomto řízení byl řádně a včas doručen odpor proti platebnímu rozkazu, což stěžovatel doložil podacím lístkem, avšak tento odpor do soudního spisu nebyl založen. Okresní soud zde vycházel z dikce, že mu odpor doručen nebyl, což zapříčinilo nabytí právní moci platebního rozkazu. ÚS se k tomuto vyjádřil tak, že *„nebylo by spravedlivé, aby tento nedostatek v činnosti soudu šel k tíži stěžovatele. Je proto nutno, jsou-li pro to dostatečné důvody, vycházet z presumpce, že obsahem předmětném zásilky byl stěžovatelem předložený odpor podaný proti platebnímu rozkazu.“*⁷⁴

Soud má zároveň povinnost každé řádně zaslané podání přijmout. I toto lze vyvodit z judikatury Ústavního soudu (Nález ÚS ze dne 24. 10. 2000, sp.zn. I. ÚS 480/98). V předmětném řízení okresní soud odmítl převzít řádně zaslané vyjádření účastníka k odvolání, čímž byla porušena zásada procesní rovnosti účastníků řízení, neboť danému účastníkovi tak nebylo umožněno činit procesní úkony jako druhé straně sporu a v důsledku toho došlo ke změně ve výroku nákladů řízení: *„Pokud soud bez dalšího odmítl převzít od účastníka řízení podání, postupoval v rozporu s § 3 OSŘ a zároveň také v rozporu s čl. 36 odst. 1 a 37 odst. 3 LZPS. Rozhodující pro posouzení této věci je však ta skutečnost, že soud prvního stupně zcela v rozporu se zásadou procesní čistoty neoprávněně odmítl doručené podání.“*⁷⁵

4.1.2. ELEKTRONICKÁ PODÁNÍ

Další formou podání jsou tzv. podání elektronická, jež byla zavedena vlivem elektronizace justice. Výhodou této formy je její rychlost, hospodárnost, efektivnost komunikace účastníků řízení se soudem. Účastník řízení tak může zaslat soudu podání z pohodlí domova, popřípadě advokát z místa svého působení, aniž by se musel osobně dostavit do budovy soudu nebo využít poštovních služeb, a to i mimo pracovní dobu soudu. V tomto ohledu je možnost účastníka provedení úkonu z pohodlnějšího prostředí a v čase jemu vyhovujícím daleko příjemnější možností než dostavovat se do budovy soudu v pracovní době. Další nespornou výhodou je i možnost učinění elektronického podání v posledních chvílích před uplynutím procesní lhůty. I z praxe je očividné, že tento způsob komunikace se soudem se

⁷⁴ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14.4. 2005, sp.zn. III. ÚS 674/2004

⁷⁵ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 24. 10. 2000, sp.zn. I. ÚS 480/1998

dostává v dnešní moderní společnosti do popředí.⁷⁶ Jirsa ve své publikaci poukazuje na zvyšování četnosti, a tudíž i důležitosti elektronických podání v České republice: „Např. u Městského soudu v Praze bylo za rok 2013 doručeno 226 522 elektronických podání, z toho 162 625 do datové schránky – tedy 72 % celkového nápadu.“⁷⁷

Do roku 2016 byla elektronická podání upravena zákonem č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. Tento zákon byl nahrazen zákonem č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce (dále jen „SlužET“), jenž byl přijat v důsledku vydání nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu.

Stejně jako listinná podání lze učinit třemi způsoby (osobně, poštou nebo prostřednictvím kurýra), i u podání v podobě elektronické má účastník možnost vybírat z několika nástrojů. Těmito nástroji se rozumí veřejné datové sítě či telefax. Stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp.zn Plsn 1/2015 vymezuje pojem podání učiněné v elektronické podobě jako „dokument ve formě datové zprávy, v němž účastník v občanském soudním řízení projevil vůli směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, jež jsou spojeny s tímto projevem vůle, popřípadě část takového dokumentu, v níž je obsažen účastníkův projev vůle.“⁷⁸

Elektronická podání jsou v právní praxi dělena na tzv. podání prostá a kvalifikovaná. Kvalifikovaná elektronická podání jsou uskutečněná buď ve formě datové zprávy dle zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů (tzv. EIÚkon), nebo jsou to podání opatřená tzv. uznávaným elektronickým podpisem podle SlužET. Naproti tomu prostými podáními se rozumí především e-maily, jež nejsou opatřeny uznávaným elektronickým podpisem. Elektronická podání však není možné učinit ve všech datových formách, ale výlučně v těch, které je možné ověřit. Těmi jsou především formáty PDF, PDF/A, DOC, DOCX, XLS, XLSX, ZFO, TXT a RTF. Za elektronická podání lze považovat i dokumenty, jež byly primárně zhotoveny v listinné podobě, ty však

⁷⁶ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8.

⁷⁷JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4.

⁷⁸ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.1. 2017, sp.zn Plsn 1/2015

musí být vlastnoručně podepsány, a následně naskenovány a odeslány skrze veřejné datové síť. Zde se však nejedná o písemnost v listinné podobě, nýbrž o kopii daného dokumentu.⁷⁹

Kvalifikovaným elektronickým podáním se rozumí podání, jež je podepsáno způsobem, s nímž zvláštní zákon spojuje stejné účinky jako u podpisu vlastnoručního. Pro kvalifikovanou elektronickou formu podání se typické, že je zasíláno soudu prostřednictvím Informačního systému datových schránek (dále jen „ISDS“). Pro účastníka řízení je zřízení a použití datových schránek jeho právem, kterého může, ale i nemusí využít. Každá „klasická“ fyzická osoba má právo na zřízení datové schránky na základě dobrovolné žádosti. Z výše uvedeného vyplývá, že ačkoliv má účastník zřízenou datovou schránku, není jeho povinností komunikovat se soudem výlučně tímto způsobem. K této problematice se vyjádřil i Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 29. 4. 2015, sp.zn. 8 Cmo 306/2014-243, v němž judikoval: *„přerušeni dodávky elektřiny nezabavuje účastníka s aktivovanou datovou schránkou reálné možnosti učinit procesní úkon včas. Tento závěr nachází oporu v ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., podle něhož je jen oprávněním právnické osoby provádět úkony vůči orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, nikoliv jeho povinností, a nejde o jediný platný způsob učinění podání vůči orgánu veřejné moci.“*⁸⁰ Naproti tomu soud musí účastníkovi, jenž si datovou schránku opatřil, zasílat soudní písemnosti výlučně právě sem, jelikož datová schránka je účastníkovou doručovací adresou dle § 46 odst. 1 OSŘ. Pro právnické osoby, orgány veřejné moci, insolvenční správce a též od 1. 7. 2012 též i advokáty apod. platí zákonná povinnost zřídit datové schránky. Podání učiněné prostřednictvím datové schránky slouží k nepochybné a přesné identifikaci toho, kdo podání soudu zaslal. Osoba, která se nechala zřídit datovou schránku je označována za tzv. držitele datové schránky, a to ať už jí byla datová schránka zřízena dobrovolně na žádost, nebo povinně.⁸¹ V případě užití datové schránky k doručení písemnosti nastávají účinky doručení okamžikem, kdy je

⁷⁹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.4. 2015, sp.zn. 8 Cmo 306/2014-243

⁸¹ PETERKA, J., PODANÝ, J. *PROBLEMATIKA PODÁNÍ K SOUDU PROSTŘEDNICTVÍM DATOVÉ SCHRÁNKY*. In: *Bulletin advokacie* [online]. 2013, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/problematika-podani>

písemnost doručena do elektronického uložení soudu, nikoliv okamžikem, kdy podatel zadal odeslání datové zprávy.⁸²

V systému ISDS je datová zpráva, jakožto základní dokument, považována za tzv. obálku (nebo kontejner). Je nutné vždy odlišovat obálku a její obsah, jenž má formu příloh. Charakter elektronické obálky určil ve svém stanovisku Nejvyšší soud (PlsN 1/2015) tak, že elektronická obálka tvoří s vlastním podáním v elektronické podobě nedílný celek.⁸³ Datová zpráva musí též obsahovat elektronickou značku (tzv. *e-razítko*) a časovou značku (tzv. *kvalifikované časové razítko*). Obálka musí obsahovat alespoň jednu přílohu. Avšak přílohy je třeba pokládat za dokumenty, které jsou již odesílatelem podepsány, proto nemusí obsahovat uznávaný elektronický podpis. V případě mýlky odesílatele, který může nedopatřením zaslat datovou zprávu bez přílohy, existují dvě rozdílné situace a zároveň i dva rozdílné způsoby řešení. Jedná se o případ, kdy zpráva neobsahuje určitou obligatorní náležitost nebo případ, kdy primární zpráva neobsahuje žádnou informaci a je považována za tzv. prázdnou elektronickou obálku. V prvním případě se jedná o vadné procesní podání, které lze napravit, avšak v druhém případě vůbec nemůžeme mluvit o úkonu, jelikož podání nedisponuje žádnými procesními účinky.⁸⁴ Tímto se zabýval i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 21.6. 2016, sp.zn. Cdo 136/2016, v němž stanovil, že elektronický dokument odeslaný elektronickou poštou účastníkem řízení obsahující text zprávy „*vážení, v příloze si dovoluujeme zaslat podání ve věci*“, aniž by do něj však byl vložen další (jiný) elektronický dokument, který měl obsahovat avízované „*podání ve věci*“, není podáním; soud proto nevyzve účastníka k jeho opravě nebo doplnění.⁸⁵

Obecně dle § 42 odst. 2 OSŘ je třeba podání, které obsahuje návrh ve věci samé učiněné telefaxem nebo v elektronické podobě, avšak neobsahující uznávaný elektronický podpis, nejpozději do 3 dnů doplnit předložením jeho originálu, případně písemným podáním shodného znění, jinak se k tomuto podání nepřihlíží. Naproti tomu podání, jež neobsahuje návrh ve věci samé doplněna být nemusí. Tuto povinnost má účastník v případě, že jej k tomu vyzve předseda soudu, stejně tak to

⁸² VLK, Václav. *Poznámky k článku "Datové schránky z pohledu advokátní koncipientky."* *Bulletin advokacie* [online]. 2012, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/poznamky-k-clanku-datove-schranky-pohledem-advokatni-koncipientky>

⁸³ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.1. 2017, sp.zn PlsN 1/2015

⁸⁴ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.6. 2016, sp.zn. Cdo 136/2016

platí i pro podání učiněná telefaxem. Ústavní soud se touto problematikou zabýval ve svém nálezu ze dne 24. 4. 2006, v němž stanovil, že povinnost stěžovatele uvedená v § 42 odst. 3 občanského soudního řádu, tedy písemně doplnit své elektronické podání do tří dnů, se nevztahuje na podání v elektronické podobě, jestliže je k němu připojen uznávaný elektronický podpis dle ustanovení § 11 odst. 1 z. č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu.⁸⁶ U kvalifikovaných elektronických podání se toto ustanovení nepoužije, tudíž má okamžité procesní účinky, aniž by jej bylo třeba příslušným originálem či písemným podáním ve shodném znění nijak doplnit. V případě odeslání dokumentu prostřednictvím ISDS, jenž obsahuje podání ve věci samé, platí ustanovení § 18 odst. 2 EÚkon, dle kterého úkon učiněný prostřednictvím datové schránky má stejné účinky jako úkon učiněný písemně obsahující podpis, a tudíž je považován za řádně podepsaný, i když neobsahuje uznávaný elektronický podpis.⁸⁷ Podání opatřené uznávaným elektronickým podpisem je druhou podobou kvalifikovaného elektronického podání. Tzv. zaručený elektronický podpis je založen na kvalifikovaném certifikátu dle § 6 odst. 2 SlužET pro elektronický podpis nebo kvalifikovaný elektronický podpis.

V dnešním systému elektronizace justice pouze tři subjekty disponují akreditovanými certifikačními autoritami sloužící k zajišťování uznávání elektronických podpisů (certifikátů) a obchodování s nimi. Jsou jimi: Postsignum, resp. Česká pošta, První certifikační autorita, a. s. a eIdentity a. s.⁸⁸ Tato podání mohou být soudu adresována dvěma způsoby, prostým e-mailem nebo skrze tzv. e-podatelnou uveřejněnou na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti.⁸⁹

Naproti tomu prostá elektronická podání jsou ta, která byla sice doručena soudu, ale nebyla opatřena uznávaným elektronickým podpisem. Na tuto formu podání se uplatní již zmíněné ustanovení § 42 odst. 2 OSŘ, které platí pro podání obsahující návrh ve věci samé. Na ostatní podání se použije ustanovení § 42 odst. 4 upravující obsahové náležitosti podání, což mj. znamená, že musí být podepsáno. V případě tohoto nedostatku dochází k uplatnění § 43 OSŘ, tedy že soud musí vyzvat toho, kdo vadné podání uskutečnil k odstranění příslušných vad. Tento

⁸⁶ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 24.6. 2006, sp.zn. IV. ÚS 319/05

⁸⁷ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

⁸⁸ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

⁸⁹ Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.1. 2017, sp.zn Plsn 1/2015

nedostatek lze však jednoduše odstranit předložením potřebného listinného či elektronického podání, jež obsahuje řádný podpis.⁹⁰

V české právní úpravě zatím není možné učinit podání na trvalém nosiči dat, tím se rozumí především na CD nebo USB flash disku. Účastníku řízení tak není umožněno, aby zanesl či zaslal nosič dat na podatelnu soudu, a důvodně požadoval, aby soud takové podání přijal.⁹¹

4.1.3. TELEFAXOVÁ PODÁNÍ

Poslední formou písemného podání je tzv. telefaxové podání. V minulosti byl tento způsob uskutečňování podání velmi hojně využíván, avšak v důsledku zavedení elektronických forem podání, která výrazně usnadnila možnosti komunikace účastníka se soudem, postupně pozbývá na popularitě a četnosti. Telefaxová podání patří mezi elektronická podání, ale jelikož neobsahují vlastnoruční podpis podatele jako např. kvalifikovaná telefaxová podání, tak pro ně platí stejné procesní účinky jako pro právě již zmíněná elektronická podání prostá.

Problematice doručování telefaxového podání se věnoval i Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Cmo 406/2005. Ten judikoval spornou otázku okamžiku doručení telefaxového podání tak, že podání účastníka provedené prostřednictvím telefaxu je soudu doručeno, jakmile ji přijalo zařízení soudu zpracovávající telefaxová podání. Není zde významné, zda se tak ji zařízení přijalo v pracovní době daného soudu anebo mimo ni.⁹²

Je vhodné připomenout, že pro telefaxová podání, stejně tak jako pro podání elektronická, platí § 42 odst. 2, jenž stanovuje, že písemná podání obsahující návrh ve věci samé zasláná telefaxem musí být do 3 dnů doplněna jeho originálem, případně písemným podáním shodného znění. A stejně tak pro ně platí, že pokud nebyla ve stanovené lhůtě tato vada odstraněna a podání doplněno, soud k těmto podáním nepřihlíží. Pokud má být však telefaxové podání obsahující návrh ve věci samé doplněno, je rozhodnou dobou pro zachování lhůty okamžik, kdy navrhovatel

⁹⁰ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

⁹¹ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

⁹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Cmo 406/2005

podání odevzdá v podatelně soudu nebo jej zašle prostřednictvím poštovní přepravy.⁹³ Pro lhůtu pro doplnění telefaxového podání je charakteristické, že se jedná o tzv. lhůtu procesní. To především znamená, že podání musí být zasláno soudu nejpozději poslední, tedy třetí den lhůty, jinak k tomuto podání soud nepřihlíží. Takto lze dovodit z ustálené judikatury Nejvyššího soudu, jenž ve svém usnesení ze dne 21. 5. 2003, sp.zn. 29 Cdo 294/2001 k uvedenému stanovil, že lhůta pro doplnění telefaxového podání je tzv. lhůtou procesní.⁹⁴ Zároveň se jedná o lhůtu zákonnou, čímž se rozumí, že ji stanovuje zákon a její zmeškání nelze prominout, výjimkou jsou případy, kdy se jedná o zmeškání z důležité a omluvitelné příčiny.

Tato forma podání disponuje jednou zvláštností, totiž předseda senátu má pravomoc uložit účastníkovi řízení povinnost předložit originál i jiných podání učiněných telefaxem, tedy nejen podání obsahujících návrh ve věci samé, ale i těch méně důležitých podání. *„Dospěje-li předseda senátu například k závěru, že námitka podjatosti obsahuje závažná tvrzení, může účastníka vyzvat, aby její faxovou podobu doplnil předložením originál v soudcovské lhůtě, která nemusí být třídní (naopak bude zpravidla delší), a zároveň jej poučit, že v případě nedoplnění k ní nebude přihlížet.“* Tento postup se uplatní i v případě, že jsou zde důvodné pochybnosti o tom, kdo je odesílatelem, resp. tvůrcem podání. K méně významným podáním, jež neobsahují návrh ve věci samé, soud musí přihlídnout i tehdy, pokud byla zaslána pouze telefaxem (popř. elektronicky) bez uznávaného, ať už elektronického nebo vlastnoručního, podpisu a nejsou zároveň ve lhůtě tří dnů doplněna předložením originálu nebo stejnopisu.⁹⁵

Oproti české právní úpravě, ve které zákon zakotvuje možnost učinit podání i telefaxem, ve slovenské právní úpravě již použití telefaxu k zaslání podání možné není. Tuto úpravu nalezneme v zákoně č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok („CSP“), ačkoliv v předchozí právní úpravě zákon č. 99/1963 Z., občiansky súdny poriadok v ustanovení § 42 odst. 1. tato možnost zakotvena byla.

⁹³ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.5. 2003, sp.zn. 29 Cdo 294/2001

⁹⁵ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

4.2. ÚSTNÍ FORMA PODÁNÍ

Občanský soudní řád obecně upravuje písemnou formu podání, přesto je možné za určitých okolností učinit podání i ústní formou. Občanské soudní řízení je postaveno na zásadě ústnosti, o čemž pojednává předchozí kapitola 3.2., *Podání a zásada ústnosti*“, podání učiněná ústní formou jsou spíše výjimkou než-li pravidlem. Jak již bylo zmíněno v počátku této kapitoly, z § 41 odst. 1 vyplývá, že úkony účastníků řízení jsou proveditelné v jakékoliv formě, přičemž výjimku tvoří forma provedení procesního úkonu, kterou zákon výslovně předepisuje.

Česká právní teorie i praxe zná dvě možné formy ústního podání, a to ústní podání do protokolu a podání učiněné při jednání. Zajímavou otázkou je možnost učinění podání i telefonicky, avšak ta zatím mezi teoretiky i praktiky nebyla nesporně vyřešena, o čemž bude pojednávat jedna z následujících kapitol. Novelou provedenou zákonem č. 293/2013 Sb. došlo k odstranění možnost učinit ústní podání do protokolu a nyní se tento způsob podání vztahuje pouze ke zvláštním řízením dle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Zatímco písemná podání jsou typická pro sporná řízení, podání učiněná ústně do protokolu jsou přípustná spíše pro zvláštní řízení soudní jakožto nesporná řízení, dle § 14 ZŘS.

4.2.1. ÚSTNÍ PODÁNÍ DO PROTOKOLU

V zákoně o zvláštních řízeních soudní je upravena možnost učinit návrh na zahájení řízení a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí ústně do protokolu, jen pokud se jedná o řízení, které lze zahájit i bez návrhu, nebo jde-li o řízení, o nichž to v taxativním výčtu stanovuje zákon v ustanovení § 14 ZŘS (jedná se např. o povolení uzavřít manželství, řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí apod.). V komunikaci se soudem lze učinit podání návrhu na zahájení řízení ústně do protokolu, ale jeho užití je možné i u řízení, která se dají zahájit i z úřední povinnosti (*ex offi*). K jeho použití by mělo ale docházet spíše výjimečně. Zákonodárce tímto poskytl „zvýšenou procesní péči „slabšímu“ účastníkovi“, v jehož věci se před soudem jedná (např. nezletilé dítě, osoba stížená duševní poruchou). Na soud v takovém řízení přechází odpovědnost za náležitosti návrhu, s nímž je spojeno zahájení řízení. Soud může řízení zahájit i z moci úřední, což vyplývá i z ustanovení

§ 40 odst. 6 OSŘ, tedy že podání může být nahrazeno protokolem, ale musí mít jeho náležitosti.⁹⁶

V případech, že se jedná o řízení, která lze zahájit pouze na návrh, může být návrh na zahájení řízení učiněn účastníkem ústně do protokolu, který sepíše společně se soudem. Je to možné však jen v taxativně uvedených řízeních, kterými jsou právě již zmíněná řízení o povolení uzavřít manželství, řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, řízení o určení a popření rodičovství a řízení ve věcech osvojení. Protokol o návrhu na zahájení řízení a o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí má povinnost sepsat soud, který je jak místně, tak věcně příslušný k jednání a vydání rozhodnutí ve věci samé. Protokol může být sepsán nejen soudcem, ale i vyšším soudním úředníkem, jemuž tuto pravomoc propůjčuje ustanovení § 11 zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství. Tuto pravomoc má ale i asistent soudce dle § 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů (dále jen „SSZ“), nebo justiční čekatel dle § 116 odst. 2 téhož zákona.⁹⁷ Samotná protokolace je pak obligatorní při zaznamenávání návrhu, jelikož právní úpravou prozatím není dovoleno využít zvukový nebo zvukově obrazový záznam podle ustanovení § 40 odst. 1 OSŘ. Ústní podání do protokolu je též procesním úkonem a za jeho sepsání se platí soudní poplatek ve výši 1000 Kč, nejedná-li se o řízení, jež je od soudního poplatku osvobozeno (*např. jakékoliv řízení ve věcech péče o nezletilé*).⁹⁸

V nesporných řízeních je soud při sepisování návrhu do protokolu ovládan zásadou vyšetřovací, což především znamená, že „v nich musí být z přední povinnosti aktivnější než v řízení sporných.“⁹⁹ Ale je zároveň vázán i zásadou rovnosti dle čl. 37 odst. 3 Listiny základní práv a svobod, což znamená, že musí být velmi opatrný při posuzování věci, aby tak ani jednomu z účastníků zbytečně

⁹⁶ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: Kniha III. Zvláštní řízení soudní* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-372-5.

⁹⁷ SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2015, 1032 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7.

⁹⁸ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: Kniha III. Zvláštní řízení soudní* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-372-5.

⁹⁹ Zásada vyšetřovací v civilní procesu stanovuje odpovědnost soudu za zjištění skutkového stavu věci, což znamená, že soud musí sám obstatat všechny důkazy důležité k objasnění věci a na jejich základě spravedlivě rozhodnout.

nenadržoval. To platí ale pouze pro řízení nesporná.¹⁰⁰ Toto judikoval i Krajský soud v Brně, jenž ve svém usnesení ze dne 14. 2. 2012, sp.zn. 8 Co 473/2011 stanovil že „*Návrh na nařízení předběžného opatření ve věci výživného pro již zletilé dítě nelze učinit ústně do protokolu k takto podanému návrhu soud nepřihlédne*“. V případě zletilého dítěte se již nepostupuje podle ZŘS, ale dle občanského soudní řádu.¹⁰¹

Naproti tomu by se mohlo zdát, že návrh na nařízení výkonu rozhodnutí je možno podat ústně do protokolu pouze pokud lze výkon rozhodnutí zahájit soudem i bez návrhu. V praxi tomu tak ale není. Výkon rozhodnutí je poslední fází civilního procesu, jenž završuje dané soudní řízení. Tato fáze však není obligatorní, jelikož k výkonu rozhodnutí vůbec nemusí dojít. Povinný může svou povinnost splnit dobrovolně a v případě až následného nedodržení povinnosti stanovené soudním rozhodnutím dochází k návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí. OSŘ i ZŘS výkon rozhodnutí ale za řízení přímo nepovažují, tedy neoznačují jej pojmem řízení o výkon rozhodnutí, i proto pasáž z § 14 „jen jde-li o řízení, které lze zahájit i bez návrhu“ se vztahuje pouze ke slovu „řízení“ a nikoliv ke slovům „výkon rozhodnutí“, jež jsou uvedeny v předchozí části věty.¹⁰²

Závěrem je třeba ale dodat, že ačkoliv zákon dovoluje použití ústního podání do protokolu, neznamená to, že jej účastník nemůže učinit i písemně. Jak již bylo zmíněno, ústní podání do protokolu je spíše mimořádným procesním úkonem, který není ani zdaleka tak hojně využíván jako písemná podání, resp. jako podání učiněná v podobě elektronické a listinné.

4.2.2. TELEFONICKÉ PODÁNÍ

Z taxativního výčtu podání upraveného v ustanovení § 42 vyplývá, že podání učiněné telefonicky není kvalifikovanou formou podání. V případě, se že účastník řízení rozhodne učinit podání vůči soudu telefonicky, soud nemá povinnost

¹⁰⁰ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: Kniha III. Zvláštní řízení soudní* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-372-5.

¹⁰¹ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14.2. 2012, sp.zn. 8 Co 473/2011

¹⁰² SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2015, 1032 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7.

k tomuto podání přihlížet. Ze soudní praxe lze však usoudit, že je zde možnost telefonické omluvy v případě neúčasti účastníka řízení při ústním jednání u soudu nebo u jiného soudního roku. Telefonickou omluvu lze ve smyslu § 101 odst. 3 OSŘ uskutečnit, ačkoliv se nejedná o podání upravené v ustanovení § 42 odst. 1 OSŘ. Dle Drápala se i tak jedná o podání, i když je učiněné jiným způsobem, než který stanoví zákon. Zjednodušeně to znamená, že soud má povinnost přihlížet k omluvě účastníka nebo jeho zástupce či zmocněnce učiněné telefonicky, popřípadě SMS zprávou či jinou formou komunikace, tou může být vlivem modernizace spojení např. i internetová aplikace Whatsapp a tomu podobné, jelikož se jedná o stejné komunikační rozhraní jako u SMS zpráv. Závěrem je třeba zmínit, že dle právní úpravy OSŘ se může jevit, že žádná jiná forma podání není možná, praxe tyto jiné způsoby podání dovoluje, ačkoliv nejsou uvedeny v § 42 odst. 1.¹⁰³

Tímto se zabýval i Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí ze dne 20. 1. 2000 (sp.zn. 20 Cdo 2068/98), v němž přiznal účastnici řízení, aby ve své nepřítomnosti komunikovala nikoli písemně. V předmětném řízení se účastnice telefonicky omluvila z jednání, což jak soud prvního stupně, tak odvolací soud neměl za včasnou a náležitou omluvu. V dovolacím řízení Nejvyšší soud stanovil definici pojmu omluva: „*omluva je procesním úkonem, jímž příslušná osoba informuje soud, že se nedostaví k jednání nebo jinému procesnímu úkonu soudu, k němuž byla předvolána.*“ NS určil, že omluvu lze uskutečnit i jiným způsobem než podáním podle § 41 odst. 1, věty první, a odst. 3 občanského soudního řádu. OSŘ toto anticipoval tím, že v § 153b odst. 1 její přípustnou formu nevymezuje. Soudy běžně přijímají omluvu učiněnou písemně, ústně do protokolu, telegraficky nebo telefaxem, ale taktéž akceptují i osobní omluvu dotčené osoby a velmi často právě omluvu telefonicky.¹⁰⁴

I přesto není otázka telefonického podání nesporně vyřešena. Právní teorie se spíše přiklání k tomu, že telefonickou omluvu jako takovou nelze považovat za formu podání, jelikož zákon jasně stanoví, že podání lze učinit písemně, nebo ústně do protokolu. Ustanovení § 153b odst. 1 OSŘ však neupravuje obligatorní formu omluvy, tudíž z tohoto lze důvodně předpokládat, že omluvu z účasti na jednání lze učinit i telefonicky. Tak to lze dovodit i z obecného ustanovení § 41 odst. 1 OSŘ,

¹⁰³ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.1. 2000, sp.zn. 20 Cdo 2068/1998

neboť se též jedná o procesní úkon, který může účastník řízení provést v jakékoliv formě, jelikož zákon obligatorní formu nestanoví. K tomuto je třeba zmínit, že na základě výše uvedené definice může být telefonická omluva považována za podání, jelikož splňuje požadavky v ní uvedené: jedná se úkon provedený distanční formou, tedy při provedení úkonu účastník řízení není v přímém styku se soudem, a popřípadě úkon uskutečňuje mimo pracovní dobu soudu.

4.3. HROMADNÉ PODÁNÍ

Ačkoliv institut hromadného podání v českém právní řádu upraven není, je vhodné se k němu alespoň krátce zmínit. Právní úpravu hromadného podání obsahuje slovenský Civilný súdny poriadok ve svém ustanovení §126 CSP. Podle tohoto ustanovení se za hromadná podání považují podání doručené v minimálně počtu 10 kusů doručených tomu stejnému soudu jedním subjektem ve stejný den. Není přitom rozhodné, zda se jedná o návrh ve věci samé (žalobu), nebo jiné podání (námitka podjatosti). Hromadná podání byla do slovenské právní úpravy včleněna novelou Občianskeho súdneho poriadku v roce 2013.¹⁰⁵

Soud nejprve zjišťuje počet přijatých podání v jedné věci, zároveň zkoumá svoji příslušnost. Poté zpracuje seznam podání, které tvoří hromadné podání do dvou skupin, a to na podání, která jsou určena jinému soudu a „*na podání určené na zapsání do příslušného soudního registru. Postup při zpracování hromadného podání se tak rozlišuje na hromadné podání adresové několika soudům doručené jednomu soudu a na hromadné podání adresované a doručené zároveň jednomu soudu (§126 odst. 2 CSP)*“. V druhém případě pak nadále soud provede kontrolu záznamů se záměrem zjistit skutečnosti, zda hromadné podání obsahuje podání, která lze pokládat za stejnopisy již zaznamenaných podání. V opačném případě soud provede záznam podání do soudního registru, a to výlučně ve věci, která je mu určená. Ostatní podání, která tvoří hromadné podání, ale jsou určena ostatním

¹⁰⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8

soudům, soud odešle formou přípisu, jehož přílohou jsou tato podání. V případě odeslání jinému soudu musí soud uvědomit podatele hromadného podání.¹⁰⁶

„Právně významné je to, že právní účinky spojené s podáním tvořícím hromadné podání však zůstávají zachovány. Na rozdíl od předchozí právní úpravy v §42a Občianskeho súdneho poriadku prítom platí, že právní účinky spojené s doručením podání soudu nezůstávají zachovány výhradně jen v případě podání, které je svým obsahem návrhem na zahájení řízení, ale všech podání.“¹⁰⁷

¹⁰⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8

¹⁰⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8

5. Náležitosti podání

V předchozí kapitole bylo vysvětleno, jakými způsoby může účastník řízení vůči soudu učinit podání. V následující kapitole se zaměříme na to, CO musí předmětné podání obsahovat. Každé podání musí mít určité obsahové náležitosti, přičemž v české právní úpravě procesu existují dvě skupiny náležitostí, a to obecné a zvláštní obsahové náležitosti. Základem jsou však zmíněné obecné obsahové náležitosti, jež jsou společné pro všechna podání. V případě jejich absence je podání považováno za neúplné a musí být v soudem stanovené lhůtě doplněno. Vymezení obecných obsahových náležitostí nalezneme v ustanovení § 42 odst. 4 OSŘ. Naproti tomu zvláštní obsahové náležitosti jsou upraveny v zákoně pro podání, jež jsou závažnější povahy. Jedná se o náležitosti, které mají dodatkovou povahu k náležitostem obecným. Zákon je upravuje v samostatném ustanovení, a tak se stávají, společně s náležitostmi obecnými, obligatorními náležitostmi daného druhu podání. Může jimi být např. návrh na zahájení řízení v podobě žaloby upraven v § 79, námitka podjatosti upravena v § 15a, nebo návrh na nařízení předběžného opatření upraven v § 75 apod. Obecné a zvláštní náležitosti musí obsahovat podání nejen upravena v občanském soudní řádu, ale i podání upravena v zákoně o zvláštních řízeních soudních či v *zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)* nebo v *zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*.¹⁰⁸

5.1. OBECNÉ NÁLEŽITOSTI

Jak již bylo výše zmíněno, tzv. obecné náležitosti musí obsahovat každé podání dle ustanovení § 42 odst. 4 OSŘ. Z podání musí být patrné:

- a) kterému soudu je určeno,
- b) kdo je činí,
- c) které věci se týká,
- d) co sleduje, a konečně musí být

¹⁰⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

- e) podepsáno a
- f) datováno.

Svoboda ve své publikaci obecné náležitosti podání považuje též za tzv. náležitosti „přirozené“. Popisuje tyto přirozené náležitosti jako „*náležitosti, jež musí obsahovat jakékoliv sdělení, má-li samo o sobě obstát.*“ Soud může podání odmítnout pouze v případě nepřítomnosti některé z těchto náležitostí, poněvadž absence kterékoliv náležitosti způsobuje pochybnosti o tom, kdo podává návrh, mezi kým se má ve věci jednat a co má být rozhodnuto.¹⁰⁹

Podatel musí obecné obsahové náležitosti v podání uvést natolik přesně a nepochybně, aby z obsahu podání byly natolik patrné, že i v případě lehké nesrozumitelnosti je bylo možné dovodit. Není přitom rozhodné, v jakém pořadí jsou stanovené náležitosti uvedeny.¹¹⁰

5.1.1. OZNAČENÍ SOUDU

První náležitostí je označení soudu, kterému je podání určeno. Jinak řečeno, musí být v podání uveden soud, kterému podatel podání adresuje. Soud musí být specifikován natolik, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným, pravděpodobně nepřislušným soudem. U označení soudu tak musí být vždy uveden celý název soudu, např. *Okresní soud v Karlových Varech*. Pro snazší konkretizaci se pod názvem soudu uvádí též jeho přesná adresa (ulice, číslo popisné, město a PSČ) a popřípadě i oddělení, kterému směřuje (např. civilní oddělení). Pokud se nejedná o návrh ve věci samé, tedy pokud je již řízení zahájeno, pod názvem soudu může být uvedeno „*k rukám předsedy soudu*“, tato fráze se užívá v případě, že je podání (např. přípis soudu) určeno konkrétnímu soudci/soudkyni. Oddělení soudu ani určení konkrétnímu soudci se v podání uvádět nemusí, slouží to ale k snazšímu následnému zpracování.¹¹¹

¹⁰⁹ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹¹⁰ BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 2 sv. Beckova edice komentované zákony. ISBN: 978-80-717-937-86

¹¹¹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

V podání se označuje věcně i místně příslušný soud. V případě, že účastník řízení učiní podání vůči nepřislušnému soudu a doručí jej a soud usoudí, že skutečně je nepřislušným k projednání, musí následně postupovat dle ustanovení § 104a v případě jeho věcné nepřislušnosti anebo dle ustanovení § 105, pokud je nepřislušný místně. Není vyloučeno však pochybení účastníka v případě, že v úvodu podání označí jeden soud, jenž může být věcně a místně příslušný, ale omylem ho zašle soudu jinému. Jelikož toto pochybení není ani v české soudní praxi výjimečné, existuje pro jeho napravení velmi jednoduchý postup. Soud považuje podání za mylné (tzv. mylný zápis) a postupuje v případě své nepřislušnosti tak, že podání pouze zašle soudu uvedenému v záhlaví a popřípadě společně s ním i objasňující dopis.¹¹²

5.1.2. OZNAČENÍ PODATELE

Další obligatorní náležitostí je označení toho, kdo podání učinil, tedy toho, kdo je podatelem, popřípadě toho, kdo jej činí za podatele jako jeho zástupce.¹¹³ Podatel, stejně jako soud, musí být dostatečně a jasně identifikován, aby nemohl být zaměněn s jiným účastníkem řízení. V případě, že za podatele činí podání jeho zástupce, který jedná jeho jménem, musí být stejně tak přesně označen, aby nebylo pochyb o jeho osobě.¹¹⁴ V zákonné úpravě § 42 odst. 4 nenalezneme, které konkrétní údaje může identifikace obsahovat. Konkrétní obligatorní údaje pro identifikaci osoby podatele zpravidla obsahují ustanovení o zvláštních náležitostech podání, např. v § 79. Zpravidla se účastník řízení (podatel), pokud je fyzickou osobou, označuje jménem a příjmením, svým datem narození, popřípadě rodným číslem a adresou bydliště. Pro právnické osoby těmito údaji jsou název firmy, sídlo právnické osoby a identifikační číslo, popřípadě je zde označena i osoba zodpovědná za jednání s právnickou osobou. Stejně tak bývá označen zástupce

¹¹² JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

¹¹³ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹¹⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň:

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

fyzické osoby (nejčastěji advokát).¹¹⁵ Přesto nesmíme označení podatele zaměňovat s označením účastníků řízení (viz. § 79 OSŘ).

Pokud podatel učiní podání v elektronické podobě, přihlíží se též i k adrese nebo k údajům o elektronickém „kontejneru“, které podání obsahuje. Při zaslání datové zprávy prostřednictvím ISDS bude jednoznačné, že původcem podání je osoba, které datová schránka patří a která je v ní jako majitel označena. *A to i tehdy, když v podání ani neuvede svoje jméno.* Toť je totiž patrné z identifikátoru datové schránky. Jak již víme z předchozí kapitoly, podání lze učinit i v prosté elektronické podobě, tedy skrze e-mail. V tomto případě můžeme podatele identifikovat i z názvu e-mailu, jestliže e-mail obsahuje alespoň jméno, příjmení nebo firmu podatele. *„Jestliže je e-mail opatřen zaručeným elektronickým podpisem, bude původce podání zřejmý z identifikátoru tohoto podpisu“.* Dokonce i vlastnoruční podpis může sloužit k identifikaci osoby podatele, a to v případě, že je dostatečně srozumitelný.¹¹⁶

V závěru je třeba zdůraznit, že tuto obligatorní náležitost nesmíme ztotožňovat s náležitostí podpisu. Zatímco označení původce podání slouží k jeho identifikaci, aby nebyl zaměněn s nikým jiným, podpis slouží k utvrzení podání jako celku. Podpis může sice rovněž sloužit k označení podatele, avšak jeho identifikaci nesmí plně nahrazovat.

5.1.3. OZNAČENÍ VĚCI

V každém podání musí být též náležitě označeno, které věci se týká. To platí zejména pro ta podání, která jsou jako procesní úkony provedena již v zahájeném, a tudíž probíhajícím řízení.¹¹⁷ Pro dostatečné vymezení věci postačuje, pokud účastník řízení uvede spisovou značku, pokud již byla soudem k věci přidělena. Spisová značka bývá situována nejčastěji na úvodní stranu podání do záhlaví, popřípadě pod označení soudu a je označena zkratkou „sp.zn.“, nebo „č.j.“ (číslo

¹¹⁵ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů.* Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

¹¹⁶ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka.* Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹¹⁷ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář.* 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

jednací). U podání, k nimž prozatím spisová značka přidělena nebyla, popřípadě si jí účastník řízení nepamatuje, musí být věc, které se podání týká specifikována natolik určitě, aby mohl soud nepochybně dané podání zařadit do příslušného rejstříku nebo oddělení. Postačí krátké označení věci na úvodní straně podání, např. návrh na zvýšení výživného, žaloba na určení dědického práva apod., konkretizace věci pak je dále obsažena v samotném podání. Problém nastane, když účastník uvede ve svém podání, jímž vyžaduje zahájení řízení nového, spisovou značku patřící k již probíhajícímu řízení. Ačkoliv dané podání s tímto probíhajícím řízením může jakkoliv souviset, používá se místo zkratky „ke sp.zn.“ označení „souvisí se sp.zn.“.¹¹⁸

5.1.4. OBSAH PODÁNÍ

Soud musí podání posuzovat vždy na základě jeho obsahu. Zároveň by si neměl další skutečnosti (v podání neobsažené) jakkoliv domýšlet. Zde mluvíme o náležitosti toho, co podání sleduje. Obsah podání konkretizuje věc, které se týká, především pak co je cílem podání a jaké právní následky má v daném procesněprávním vztahu vyvolávat.¹¹⁹ Obsah podání musí dostatečně určitý a srozumitelný, přičemž nestačí, aby účastník pouze „opisoval“ zákonná ustanovení, musí přesně formulovat, čeho se domáhá. Dle usnesení Ústavního soudu ze dne 14.5. 2009, sp.zn. IV. ÚS 1162/2008 musí podání obsahovat pouze „*údaje nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout.*“¹²⁰

Obsah podání také bývá mylně zaměňován s tzv. petitem. Petit je typickou náležitostí pro návrhy na zahájení řízení (např. žaloby), ne pro všechna podání obecně.¹²¹ Z podání účastníka musí být patrné, jestli má být zahájeno řízení, nebo naopak jeho zastavení, musí být z něj patrné, jestli se návrhem vyjadřuje ve věci, nebo žádá jeho zamítnutí. Jedná se o náležitost svým způsobem nejobtížněji uchopitelnou. Tím se rozumí to, že zde dochází nejčastěji k nepřesnostem či

¹¹⁸ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹¹⁹ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹²⁰ Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 14.5. 2009, sp.zn. IV. ÚS 1162/2008

¹²¹ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

pochybením. V praxi se často stává, že jsou podání obsahově neúplná. V tomto soud postupuje dle ustanovení § 43 OSŘ a vyzve účastníka k odstranění vad podání, nebo k jeho doplnění. Může se jednat o doplnění skutečností důležitých pro rozhodnutí ve věci, nebo o předložení listin důkazů v podání uvedených.¹²²

Z ustanovení § 53 OSŘ vyplývá, že podání nesmí být sepsáno hrubě urážlivým nebo nepatřičným způsobem, popřípadě na nezpůsobilém podkladě. Touto problematikou se zabýval i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 5. 11. 1998, sp.zn. I. ÚS 393/98. Soud takové podání může považovat za urážlivé chování a předseda senátu za takové podání může výjimečně uložit podateli ke zjednání procesní disciplíny opatření ve formě pořádkové pokuty. Nejčastěji se soud v praxi setkává s podáními, v nichž účastník urážlivě vyjadřuje k jiným osobám účastníků či osobách na řízení zúčastněných.¹²³

5.1.5. PODPIS PODÁNÍ

Mezi obligatorní náležitosti stanovené v ustanovení § 42 odst. 4 OSŘ patří rovněž podpis podatele, tedy osoby, která podání učinila. Podpisem účastník řízení vyjadřuje souhlas s obsahem podání. Nejvyšší soud České republiky ve svém usnesení ze dne 31. 8.1999, sp. zn. 20 Cdo 298/99 judikoval, že podpis je podstatnou náležitostí podání a její nedostatek brání v pokračování řízení ve smyslu § 43 odst. 2 OSŘ. Mimo to judikoval i to, že na podání může být podpis advokáta nahrazen otiskem podpisového razítka, jehož vzor byl uložen u soudu, kterému je podání určeno.¹²⁴ Otisk podpisového razítka se využije u písemných podání, které podal advokát jako právní zástupce za původce podání. Jeho použití je možné pouze v případě, že soud již před učiněním podání má ve své databázi vzor razítka patřící advokátovi.¹²⁵

Podpisem podatele může být buď podpis vlastnoruční, kterým se podepisují výhradně písemná podání a podání učiněná do protokolu, nebo podpis elektronický. Právní úpravu elektronického podpisu nalezneme v zákoně č. 297/2016 Sb., o

¹²² SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹²³ Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5.11. 1998, sp.zn. I. ÚS 393/98

¹²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.8.1999, sp. zn. 20 Cdo 298/99

¹²⁵ BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 2 sv. Beckova edice komentované zákony. ISBN: 978-80-717-937-86

službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce.¹²⁶ V dnešní soudní praxi existuje více typů „podpisů“, podání může být podepsáno kromě výše uvedených druhů také kopií podpisu na faxovém podání, nebo na oskenovaném podání, elektronickou značkou nebo konečně zprávou došlou z datové schránky účastníka do datové schránky soudu. Až na výjimky zákon nepožaduje, aby byl podpis úředně ověřen. „*Nově je upuštěno od povinnosti podpisu a datování u podání v zaručené elektronické podobě.*“¹²⁷

Podpis je nejčastěji umístěn na úplný konec podání, což má znázorňovat projev vůle účastníka, jímž stvrzuje podání jako celek. To však nevylučuje, aby bylo podání podepsáno na úvodní straně vedle označení podatele. Z podpisu a celkového obsahu podání však musí být vždy patrné, že se s ním podatel ztotožňuje a potvrzuje jej. Zároveň je důležité, aby podání v době podpisu nesporně existovalo, není možné podpis k podání připojit na jiném (prázdném) listu papíru.¹²⁸

5.1.6. DATUM

Datací podání se rozumí den, kdy je podání vyhotoveno a je další zákonnou náležitostí, kterou ale každé podání nemusí obsahovat. Podání učiněná v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky dle EIÚkon datem být opatřena nemusí, jelikož samotné datum je obsaženo z elektronického systému datových schránek. Pro podání učiněná v jiné než elektronické podobě je datace obligatorní náležitostí. Datum bývá buď obsažen v záhlaví nebo na úvodní stránce, případně společně s podpisem na samotném konci podání. „*Je rozdíl mezi údajem o tom, kdy podání došlo soudu, a z jakého data je. První údaj zjistíme z podacího razítka, příp. elektronické zprávy, druhý je uveden na samotném podání.*“¹²⁹

¹²⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

¹²⁷ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

¹²⁸ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹²⁹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

5.2. ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI

Vedle náležitostí obecných, které jsou pro všechny podání společné, každé podání musí splňovat i náležitosti zvláštní. Zvláštní náležitosti doplňují, konkretizují a zároveň rozšiřují náležitosti obecné. Úpravu těchto náležitostí nalezneme v občanském soudním řádu v ustanoveních § 79, ve kterém je upravena žaloby, v § 15a, v němž je upravena námitka podjatosti, nebo v § 75, který obsahuje úpravu návrhu na nařízení předběžného opatření apod.¹³⁰ Vzhledem k tomu, že druhů podání je v občanském soudním řádu nepřeborné množství, nebylo by moudré se pouštět do popisu zvláštních náležitostí u všech takových podání. Proto se následující kapitola bude krátce zabývat zvláštními náležitostmi odvolání jako nejtradičnějšímu opravnému prostředku užívanému v českém právním řádu napříč všemi právními odvětvími.

5.2.1. ZVLÁŠTNÍ NÁLEŽITOSTI ODVOLÁNÍ

Kromě obecných náležitostí upravených v § 42 odst. 4 OSŘ musí odvolání obsahovat též zvláštní náležitosti, jejichž úpravu nalezneme v ustanovení § 205 odst. 1 OSŘ. Odvolání jediným řádným opravným prostředkem, který zákonná úprava občanského soudního řízení zná. V odvolání tedy musí být kromě obecných náležitostí jmenovaných výše uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje. Rozhodnutí, které odvolání napadá, se označuje soudem prvního stupně, který jej vydal, spisovou značkou a datem jeho vyhlášení. Dále je v odvolání nutné formulovat rozsah, v jakém je rozhodnutí napadáno. Označení rozsahu je významné proto, že soud je tímto rozsahem vázán. Výjimku např. upravuje § 212 písm. a OSŘ, dle kterého soud tímto rozsahem není vázán v případech, kdy na rozhodnutí o napadeném výroku je závislý výrok, který odvoláním nebyl dotčen. Rozsah napadení rozhodnutí může být v závislosti na dobu trvání lhůty měněn.¹³¹ Pro odvolání podaná ve sporných řízeních platí navíc jedna další obligatorní náležitost.

¹³⁰ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

¹³¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

Odvolání musí samozřejmě obsahovat důvod, ve kterém odvolatel spatřuje nesprávnost rozhodnutí soudu prvního stupně. Účastník se může odvolávat na jeden, ale i více v zákoně uvedených odvolacích důvodů. Z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25. 5. 2011, sp.zn. 21 Cdo 3967/2010 vyplývá, že samotný odkaz na zákonné ustanovení nepostačuje k naplnění náležitosti uvedení odvolacího důvodu. V odvolání nemusí být přímo citována zákonná úprava, ale účastník řízení musí vlastními slovy sdělit, v čem spatřuje nesprávnost daného rozhodnutí.¹³² Odvolacími důvody jsou především vady v procesních podmínkách, nesprávně aplikovaná koncentrace řízení, procesní vady řízení, neprovedené důkazy, nesprávné skutkové závěry, nový skutkový stav věci za splnění podmínek stanovených v § 205a OSŘ, nebo nesprávné posouzení věci. Vedle těchto odvolacích důvodů existují navíc zvláštní odvolací důvody pro rozsudek pro uznání a rozsudek pro zmeškání, které jsou upraveny v § 205b OSŘ. V případě neuvedení odvolacího důvodu se jedná o tzv. blanketní odvolání.¹³³ Konečně musí odvolání obsahovat odvolací návrh, tedy označení toho, čeho se odvolatel domáhá. V rámci odvolacího řízení lze navrhopat na základě tzv. apelačního principu změnu či zrušení napadeného rozhodnutí.¹³⁴

5.3. PŘÍLOHY PODÁNÍ

K podání je účastník řízení povinen připojit příslušné přílohy. Tuto povinnost má buď přímo ze zákona nebo na základě rozhodnutí soudu. Např. dle §79 odst. 2 je žalobce povinen k žalobě připojit důkazy, jichž se dovolává. Důkazy v podání účastník připojuje na podporu svých tvrzení. V případě jejich nedoložení si je soud může tzv. přípisem vyžádat. Přílohy lze připojit jak v podobě listinné, tak v podobě elektronické. V listinné podobě podatel připojuje originál písemnosti, případně jeho kopii či opis. V elektronické formě jsou přílohy dodávány jako dokumenty v podobě datové zprávy, nebo v podobě *dokumentu, který vznikl provedením konverze z písemné podoby do dokumentu obsaženého v datové zprávě*

¹³² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.5. 2011, sp.zn. 21 Cdo 3967/2010

¹³³ Blanketní odvolání jsou ta odvolání, která neobsahují odvolací důvody. V civilním procesu jsou přípustné dle §28 zvláštních řízeních soudních.

¹³⁴ SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3.

či naopak (srov. §22 ElÚkon); písemné kopie a opisy nebo elektronické dokumenty mohou být předloženy i bez ověření shody s originálem. To jest tzv. vidimace listiny.¹³⁵

Přílohy účastník zašle společně s podáním, popřípadě později. Ty pak zůstávají v soudním a účastník, jenž přílohy k dispozici nemá, do nich může nahlédnout dle § 44 OSŘ.¹³⁶

5.4. STEJNOPISY PODÁNÍ

Podání v listinné podobě musí účastník řízení předložit v odpovídajícím počtu stejnopisů. Jeden stejnopis zůstává u soudu, po jednom stejnopisu je podání zasláno každému z účastníků, přičemž se nepočítá osoba podatele, a jeden stejnopis je zaslán zvláštnímu subjektu, pokud zde takový subjekt je na řízení zúčastněn. Např. pokud matka podá návrh na zvýšení výživného, musí na úvodní stranu návrhu označit stejnopisy slovem „T R O J M O“, jeden stejnopis tak zůstává soudu, jeden náleží otci, který návrh nepodal, a jedno vyhotovení je zasláno orgánu sociálně právní ochrany dětí („OSPOD“). Podání učiněná v elektronické podobě jsou soudu zasílána pouze jednou. Není třeba tato podání posílat soudu několikrát. Pokud není podání předloženo s potřebným počtem stejnopisů, vyhotoví tyto stejnopisy sám soud, za něž pak účastníku řízení vyměří soudní poplatek dle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.¹³⁷

¹³⁵ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹³⁶ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹³⁷ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

6. Druhy podání

Podání je jedním z nejčastějších a u soudu nejfrekventovanějších procesních úkonů prováděných na straně účastníků řízení. Dle českého právního řádu rozlišujeme několik druhů podání. Všechna podání však lze rozdělit do dvou větších skupin, a to na podání obsahující návrh ve věci samé a podání neobsahující návrh ve věci samé tzv. ostatní podání. Toto rozlišení je významné zejména z hlediska odstraňování vad podání, nebo pro doplnění podání předložením jeho originálu nebo podání shodného znění, pokud je podání učiněno telefaxem nebo v elektronické podobě bez uznávaného elektronického podpisu, o čemž pojednává předchozí kapitola. Zatímco podání obsahující návrh ve věci samé soud z hlediska vad usnesením odmítne, k ostatním podáním nepřihlíží (viz. kapitola 7. Vady podání). V občanském soudním řádu však nenalezneme ustanovení, jež specifikuje, která podání lze považovat za podání obsahující návrh ve věci samé, a která podání jsou tzv. ostatními podáními. Z povahy věci lze ale za podání obsahující návrh ve věci samé považovat žalobu, návrh na záměnu účastníků řízení, návrh na soudní smír apod.¹³⁸ Mezi podání, jež neobsahují návrh ve věci samé typicky řadíme námitku podjatosti soudce, návrh na přerušování řízení, žádost o osvobození od soudních poplatků, návrh na doplnění dokazování ve věci samé a další.¹³⁹ Dalším kritériem rozdělení podání obsahujících návrh ve věci samé a ostatních podání je požadavek na jejich obligatorní obsahové náležitosti. Jak již víme z předchozí kapitoly, z české právní úpravy vyplývají obecné a zvláštní obsahové náležitosti. Zatímco podání obsahující návrh ve věci samé musí obsahovat jak obecné náležitosti, tak zvláštní náležitosti obsahu návrhu, u určitých ostatních podání postačí vymezení v rámci obecných obsahových náležitostí. Např. žaloba musí splňovat obsahové náležitosti uvedené v § 42 odst. 4 i v § 79 odst. 1 OSŘ. V tomto se na podání obsahující návrhy ve věci samé kladou přísnější nároky než na ostatní podání. Např. v občanském soudním řádu nenalezneme ustanovení, jež upravuje zvláštní obsahové náležitosti návrhu na doplnění dokazování. Tento návrh se tak musí obsahovat pouze obecné náležitosti upravené v § 42 odst. 4. Posledním rozdílem důležitým pro odlišení procesních účinků podání obsahujících návrh ve věci samé a ostatních podání je též v povinnosti zaplacení soudního poplatku

¹³⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8

¹³⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.6. 2010, sp.zn. 29 Cdo 368/2009

upravené zákoně č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Povinnosti zaplacení soudního poplatku podléhají všechna podání obsahující návrh ve věci samé. Výjimky upravuje §11, na základě kterého je účastník osvobozen od soudního poplatku např. v řízeních, ve kterých navrhovatel požaduje náhradu škody z pracovního nebo služebního úrazu a nemoci z povolání.

6.1. PODÁNÍ OBSAHUJÍCÍ NÁVRH VE VĚCI SAMÉ

Na začátek je třeba rozlišit podání obsahující návrh ve věci samé a podání, jimiž je zahajováno řízení ve věci. Tyto dva procesní instituty bývají často v soudní praxi zaměňovány. Návrhy, kterými se zahajuje řízení, jsou opět pouze typové procesní úkony účastníků řízení. Nejtypičtěji jsou jimi zahajovány sporná řízení, ve kterých platí tzv. zásada dispoziční, neboť platí zásada „kde není žalobce, není soudce“. Na základě této zásady účastník, jenž podal návrh na zahájení řízení ve věci, disponuje s předmětem řízení, či samostatným řízením, a tedy prosazuje své nároky prostřednictvím soudu. V tomto je procesní iniciativa na straně účastníků řízení. Účastník návrhem ve věci samé, konkrétně jeho obsahem, určuje předmět řízení a rozhodnutí. To znamená především to, že soud nemůže překročit předmět řízení a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se účastník domáhá. Jedinou výjimkou upravuje ustanovení §153 odst. 2 OSŘ, dle kterého soud může překročit návrhy účastníků jen tehdy, jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky. Jinak může soud navrhovateli přiznat pouze ty nárok, které uplatnil v podání.¹⁴⁰ Avšak z výše uvedeného nelze vyvodit, že všechny dispoziční úkony jsou zároveň podání obsahující návrh ve věci samé. Např. návrh na přerušování řízení patří mezi tzv. ostatní podání a zároveň je i dispozičním úkonem.

Dispozičními úkony jsou především „žaloba (návrh na zahájení řízení), vyjádření k žalobě, vzájemný návrh, odpor, námitka proti směnečnému platebnímu rozkazu, odvolání, dovolání, zpětvzetí žaloby (vzájemného návrhu, řádného či mimořádného opravného prostředku), žaloby pro zmatečnost, žaloba na obnovu

¹⁴⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

*řízení, částečné zpětvzetí žaloby, změna žaloby, rozšíření žaloby, návrh na vstup nového účastníka do řízení návrh na záměnu účastníků, návrh na přistoupení (vedlejšího) účastníka, návrh na pokračování přerušného řízení.*¹⁴¹

6.2 OSTATNÍ PODÁNÍ

Ostatní podání v řízení splňují, na rozdíl od dispozičních podání, úlohu úpravy vedení řízení. Podání je procesním úkonem, prostřednictvím kterého se soudem komunikuje nejen za účelem zahájení řízení, ale i po celou dobu probíhajícího řízení. Těmito podáními účastník řízení nedisponuje předmětem řízení, i proto na ně zákon obecně klade nižší nároky. Tím se rozumí především z hlediska odstraňování vad podání, náležitostí, či doplnění podání předložením jeho originálu nebo podání shodného znění v případě absence uznávaného elektronického podpisu, či soudní poplatkové povinnosti. Právní teorie tato podání považuje za tzv. „prosté procesní úkony“.

6.3. SROVNÁNÍ SE SLOVENSKOU PRÁVNÍ ÚPRAVOU

Rozdíl v označení či vymezení druhů podání lze vyzorovat ze slovenské právní úpravy. Zatímco v českém občanském soudním řádu nalezneme již zmíněná podání obsahující návrh ve věci samé a podání neobsahující návrh ve věci samé, slovenská právní úprava Civilného sporového poriadku rozlišuje podání podání ve věci samé (slovensky „vo veci samej“) a podání nikoliv ve věci samé. Civilný sporový poriadok na rozdíl od občanského soudního řádu obsahuje rovněž demonstrativní výčet podání obsahující návrh ve věci samé v ustanovení § 123 odst. 2. Za podání považuje dle tohoto ustanovení žalobu, vzájemnou žalobu, změnu žaloby, zpětvzetí žaloby, odpor, odvolání, dovolání, a pokud to z povahy věci vyplývá, tak rovněž návrh na nařízení neodkladného opatření, nebo zabezpečovací opatření. Přípuštěna jsou i další podání ve věci samé, nestanovena

¹⁴¹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

v demonstrativním výčtu § 123 odst. 2, a to např. uznání nároku, soudní smír či vyjádření žalovaného k žalobě.¹⁴² Na rozdíl od slovenské právní úpravy CSP dle českého OSŘ nelze návrh na nařízení předběžného opatření upraveného v § 74 OSŘ považovat za návrh ve věci samé, jelikož po něm nemusí nutně následovat řízení ve věci samé.¹⁴³

¹⁴² ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8

¹⁴³ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 21.3. 2000, sp.zn. 7 Cmo 237/2000

7. Vady podání

Podání je procesním úkonem účastníků řízení a jako takové může rovněž disponovat určitými nedostatky. Tím se rozumí, že nesplňuje zákonem stanovené obecné či zvláštní náležitosti a vykazuje tzv. vady podání. Podání může obsahovat jednu nebo i více vad. Právní úpravu vad podání obsahuje ustanovení § 43 občanského soudního řádu. Vzhledem k tomu, že podání je nepochybně nefrekventovanějším úkonem účastníků řízení, ovlivňuje tak celý průběh řízení, jeho rychlost a plynulost, a jeho vady mohou zapříčinit nežádoucí průtahy v řízení.¹⁴⁴ Mezi vady podání patří např. tzv. neúplnost podání, která nastává v případě chybějících obsahových, ať už obecných, nebo zvláštních náležitostí. Druhou vadou podání je jeho tzv. nesrozumitelnost, jež nastává v případech, kdy obsah podání vzbuzuje určité pochybnosti se zřetelem na jeho náležitosti. Další vadou podání je tzv. neurčitost, kterou vyvolávají pochybnosti v konkretizaci věci, označení účastníků apod. Konečně poslední vadou podání jsou zřejmé chyby v psaní v počtech nebo jiné zřejmé nesprávnosti.¹⁴⁵

Jirsa ve své publikaci považuje ustanovení § 43 jako jedno z nejdůležitějších, které občanský soudní řád obsahuje. To podkládá názorem, že předmětná norma úzce souvisí s povinností účastníka řízení *tvrdit rozhodné skutečnosti* dle § 101 odst. 1 písm. a. OSŘ a zároveň s důkazní povinností dle § 101 odst. 1 písm. b ve spojení s § 120 odst. 1 téhož zákona. „*Neplní-li účastník tyto povinnosti zodpovědně, není možné provést důkladně přípravu jednání a dodržet zásadu rozhodnutí při jediném jednání.*“ Ustanovení § 43 dle Jirsy má účastníka přinutit ke splnění procesních povinností, tak aby soud mohl postupovat co nejrychleji a nejefektivněji.¹⁴⁶

Soudy v praxi využívají tzv. „*pravidlo 5 P*“, na základě kterého je zaměstnanci soudu (soudci, vyšší soudní úředníci, asistenti soudce) určován přezkum nově podaného návrhu na zahájení řízení. První pravidlem je požadavek učinění podání k věcně a místně příslušného soudu, který je zároveň pravomocný

¹⁴⁴ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹⁴⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

¹⁴⁶ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019-. svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

vydat rozhodnutí ve věci, tj. druhým pravidlem. Dalšími pravidly je povinnost zaplacení soudního poplatku a splnění podmínek řízení. Konečně pak posledním pravidlem je to, že podání musí být bezvadné. Žádné podání však soud nemůže odmítnout, aniž by postupoval dle § 43 odst. 1 OSŘ.¹⁴⁷

Soudní praxe zná určité skupiny vad, které se velmi frekventovaně v podáních objevují. Děje se tomu tak především proto, že podatel bývá laikem, kterému často není známa formální ani obsahová stránka tohoto procesního úkonu, stejně tak jako česká právní úprava. V českém právním řádu není stanovena povinnost účastníka být v řízení před soudem prvního stupně zastoupen advokátem. Nejčastěji se opakujícími vadami jsou především: nesprávná identifikace účastníka, označení jiného soudu, než kterému je podání doručeno, neúplné vylíčení rozhodujících skutečností, zjevný rozpor mezi skutkovými tvrzeními a konečným návrhem, popřípadě jeho úplná absence, nebo neurčité vymezení petitu, nedoplnění faxového či elektronického nezaručeného podání v zákonné lhůtě, absence podpisu, či vady spočívající např. v zaslání nižšího počtu stejnopisů, nebo nepřipojení příloh.¹⁴⁸

7.1. NEÚPLNOST PODÁNÍ

Jak již bylo zmíněno výše, neúplné podání je takové, které neobsahuje jednu, anebo více obsahových náležitostí stanovené především v ustanovení § 42 odst. 4, dalších ustanoveních OSŘ upravujících zvláštní obsahové náležitosti podání, nebo pokud podání neobsahuje náležitosti upravené v jiném právním předpisu. Z podání tak není patrné: kdo jej činí, jakému soudu je určeno, které věci se týká, čeho se podatel domáhá, není podepsáno nebo datováno. Neúplným podáním je např. žaloba zasláná v listinné podobě neobsahující podpis podatele, nebo odvolání podané ve sporném řízení, z něhož nelze vyvodit odvolací důvod,

¹⁴⁷ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

¹⁴⁸ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

popřípadě námitka podjatosti soudce, jež neobsahuje identifikaci soudce, jehož podjatost je namítána.¹⁴⁹

Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 28. 3. 2002, sp.zn. 20 Cdo 2409/2000 judikoval, že v případě absence podpisu v podání může být tato vada jednoduše odstraněna. Soud vyzve podatele k jeho připojení a v případě, že jej účastník poslechne a podání doplní, jsou procesní účinky podání zachovány k okamžiku učinění podání, a ne až dodáním podpisu.¹⁵⁰

7.2. NESROZUMITELNOST PODÁNÍ

Nesrozumitelným podáním je takové podání, které vyvolává nesrovnalosti v jeho obsahu. Nesrozumitelnost se projevuje převážně tím, že z podání nelze jednoznačně dovodit, zda obsahuje všechny zákonem stanovené náležitosti, popřípadě, jaké náležitosti obsahuje a jaké nikoliv. Z těchto podání nelze určit, která tvrzení v nich obsažená jsou významná pro rozhodnutí ve věci. Soud nemá obsah podání domýšlet. Kromě uvedeného nesrozumitelnost vyvolává rovněž podání, ve kterém si účastník řízení svými tvrzeními vzájemně odporuje, popřípadě nedokončuje věty, nebo uvádí argumenty, které vůbec s věcí nesouvisí.¹⁵¹ Nesrozumitelným podáním může být tak žaloba, ve které žalobce vylíčil rozhodující skutečnosti tak, že z ní není možné vyčíst, jaké věci se žaloba týká a čeho se žalobce vylíčením skutečností domáhá, případně z žaloby nejsou vůbec patrné rozhodující skutečnosti pro určení jejího účelu.¹⁵² Z žaloby musí jednoznačně vyplývat petit. Touto problematikou se zabýval i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 33 Cdo 1108/2007, v němž stanovil, že *“vymezení obsahu práv a jim odpovídajících povinností, jejichž splnění se žalobce domáhá (včetně předmětu plnění), musí být provedeno tak přesně a jednoznačně, aby po jeho převzetí do výroku soudního rozhodnutí mohl být nařízen a proveden výkon rozhodnutí. Rozhodnutí, které by převzalo do výroku*

¹⁴⁹ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹⁵⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3. 2002, sp.zn. 20 Cdo 2409/2000

¹⁵¹ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

¹⁵² BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 2 sv. Beckova edice komentované zákony. ISBN: 978-80-717-937-86

*nepřesný, neurčitý nebo nesrozumitelný žalobní petit, by vzhledem k § 261a o. s. ř. nebylo po materiální stránce vykonatelné a právní následky, jež žalobce zahájením řízení sledoval, by tak nenastaly.*¹⁵³

7.3. NEURČITOST PODÁNÍ

Vada podání v podobě neurčitosti je poněkud zvláštním nedostatkem, na který je třeba nahlížet velmi opatrně. Podání jsou posuzována dle svého obsahu a v případě vady v této náležitosti se soud nemůže předmětnou věcí zabývat a následně rozhodnout. Příkladem neurčitého podání je např. žaloba, která v sobě obsahuje absolutně nedostatečnou identifikaci účastníka, nebo nejasnost vyplývající z žalobního petitu (tedy toho, čeho se účastník domáhá). Ústavní soud se k tomuto vyjádřil (v nález ze dne 23. 10. 2014, sp.zn. I. ÚS 3106/13) tak, že dle něj jsou obecné soudy povinny při posuzování neurčitého či jinak nejasného podání zvolit postup, který je vstřícnější k právu jednotlivce na soudní ochranu. Soud přistoupí k odstranění nejasností takového podání na základě zákonem stanoveného postupu a v případě, že tak neučiní, musí se při interpretaci takového podání přiklonit k výkladu pro dotčeného jednotlivce příznivějšího, aby tak bylo rozhodnuto ve prospěch jeho práv. Naproti tomu, pokud nejasné podání hodnotí soud restriktivně tak, že jej dokonce odepře věcně přezkoumat, porušuje základní právo dotčené osoby na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny.¹⁵⁴ Z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 201426, sp.zn. Cdo 544/2013 zároveň vyplývá, že v případě, že se účastník řízení i před předchozí poučení soudu domáhá splnění jen „obecné“ povinnosti, a to i přesto, že ji nijak konkrétně ve svém návrhu nspecifikoval, je žaloba neurčitá a tímto také disponuje vadami, které brání jejímu projednání. Žalobce musí svá tvrzení konkretizovat natolik určitě, aby soud mohl formulovat vykonatelný výrok svého rozhodnutí.¹⁵⁵

¹⁵³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 33 Cdo 1108/2007.

¹⁵⁴ Nález Ústavního soud České republiky ze dne 23. 10. 2014, sp.zn. I. ÚS 3106/13

¹⁵⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 8. 201426, sp.zn. Cdo 544/2013

7.4. ODSTRAŇOVÁNÍ VAD PODÁNÍ

Podání, které obsahuje jednu z vad uvedených § 43 odst. 1 OSŘ, musí být doplněno či opraveno. V tomto má soud povinnost vyzvat účastníka, jenž podání učinil, k odstranění vad podání. V případě neúplnosti musí podatel podání doplnit a v případě jeho nesrozumitelnosti či neurčitosti jej musí opravit. Vadné podání je třeba doplnit či opravit zejména proto, že zakládá překážku řízení, pro kterou nelze v řízení pokračovat. To platí především pro podání, jimiž se zahajuje řízení před soudem prvního stupně, odvolací či dovolací řízení.¹⁵⁶

V souvislosti se svou poučovací povinností, upravenou v § 5 OSŘ, soud účastníka vyzve k doplnění či opravě podání prostřednictvím usnesení. K vydání usnesení je oprávněn předseda senátu, či samosoudce, vyšší soudní úředník, justiční čekatel nebo také soudní tajemník. Proti tomuto usnesení se může účastník odvolat. Dle usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 10. 2002, sp.zn. 21 Cdo 370/2002 musí výzva (usnesení) obsahovat, jakým způsobem má být podání opraveno či doplněno, tedy rozhodující skutečnosti, na jejichž základě je nepochybné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Pokud jsou v podání uvedena všechna potřebná tvrzení k rozhodnutí ve věci, zakládá to jeho vadu. Podání musí však obsahovat alespoň ty skutečnosti, které jsou významné pro rozhodnutí ve věci.¹⁵⁷ Soud musí zároveň ve výzvě stanovit postup, kterým se má účastník řídit při doplnění nebo opravě podání, které je nedostatečné k projednání. Výzva musí být formulována tak, aby z ní bylo patrné, v čem spočívá vadnost stávajících tvrzení. Nepostačuje, aby soud vyzval účastníka k opravě nebo doplnění tvrzených skutečností bez toho, aniž by neobsahoval řádné poučení o konkrétním nedostatku podání.¹⁵⁸ Soud musí dále uvést lhůtu k doplnění nebo opravení podání. Ve výzvě musí být stanoven počátek běhu lhůty, a především její délka. Jedná se o lhůtu soudcovskou, to znamená, že ji může soud na žádost účastníka prodloužit, její zmeškání však nelze prominout dle ustanovení § 58 OSŘ. Konečně musí soud účastníka poučit o důsledcích nevyhovění usnesení, a především pak o pravomoci soudu podání odmítnout dle § 43 odst. 2 OSŘ.¹⁵⁹ Z usnesení Nejvyššího soudu

¹⁵⁶ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.

¹⁵⁷ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.10. 2002, sp.zn. 21 Cdo 370/200

¹⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.3. 2002, sp.zn. 29 Cdo 186/2002

¹⁵⁹ SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

České republiky vyplývá, že „z poučení o tom, jaké jsou následky neodstranění vad podání, musí být bez dalšího zřejmé rovněž to, která z alternativ dalšího postupu soudu se uplatní, tj. zda soud usnesením podání odmítne nebo zda k vadnému podání nebude přihlížet.“¹⁶⁰

V případě, že dojde k odstranění vad podání účastníkem, kterým se zahajuje řízení ve stanovené lhůtě, nahlíží se na podání, jako by žádné vady neobsahovalo. Hmotněprávní i procesněprávní účinky nesprávného nebo neúplné podání, jehož vady byly dodatečně odstraněny, působí nikoliv od opravy či jeho doplnění, ale již od jeho prvotního učinění.¹⁶¹ Vady způsobující nemožnost projednání věci na základě podání, kterým je zahajováno řízení, a které nebyly ve lhůtě stanovené soudem odstraněny, způsobují zánik uvedených hmotně i procesněprávních účinků podání, a to v případě, že soud podání usnesením odmítne. To znamená, že „vady podání lze odstranit i během řízení o odvolání do usnesené soudu prvního stupně o odmítnutí podání pro jeho vady.“ Pokud účastník odstraní vady tak, že je podání opět projednatelné, odvolací soud změní usnesení prvního stupně tak, že se podání neodmítá.¹⁶²

7.5. DŮSLEDKY NEODSTRANĚNÍ VAD PODÁNÍ

Ustanovení § 43 odst. 2 upravuje dvojí následek neodstranění nedostatků vadného podání. V případě, že není podání doplněno nebo opraveno i přes předchozí výzvu soudu a zároveň v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, může být podáním soudem buďto odmítnuto, nebo k němu nebude vůbec přihlédnuto. Odmítnuto je takové podání, jímž se zahajuje řízení ve věci, u ostatních podání, které nejsou řádně opravena či doplněna, platí dikce, že soud k těmto podáním nepřihlíží. Soud musí nejprve posoudit, zda se jedná o vadu, pro kterou nelze v řízení pokračovat, a následně pak musí rovněž posoudit, zda se nedostatek týká pouze určité části podání, nebo podání jako celku. V případě, že se vada týká

¹⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 9.7. 2003, sp.zn. 215/2003

¹⁶¹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 2.4. 2015, sp.zn. II. ÚS 3489/2014

¹⁶² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4.3. 2014, sp.zn. 21 Cdo 1700/2013

jen samostatné části, lze za určitých podmínek podání projednat, např. když v podání účastník uplatňuje více samostatných nároků.¹⁶³

7.5.1. ODMÍTNUTÍ PODÁNÍ

Jak již bylo zmíněno výše, institut odmítnutí podání se použije u podání, jímž se zahajuje řízení ve věci. Pokud účastník i přes předchozí výzvu soudu podání nedoplní či neopraví, může soud přistoupit k jeho odmítnutí. K tomuto soud přikročí ve dvou případech: buď je účastník zcela nečinný a na výzvu vůbec nereagoval, nebo sice výzvu vzal v potaz, ale vadu podání spolehlivě neodstranil. O odmítnutí rozhodne soud usnesením, pokud pro tuto vadu nelze pokračovat v řízení.¹⁶⁴ Svoboda ve své publikaci označuje odmítnutí jako odmítnutí „od stolu“, to znamená, že jej odmítá senát, popřípadě samosoudce, nikoliv pouze předseda senátu.¹⁶⁵

Usnesení o odmítnutí podání má dle Jirsy dvě funkce: první funkcí je to, že řízení odmítnutím podání končí a zároveň se v něm podatel odůvodňuje, proč je odmítnuto, tedy v podání jsou uvedeny důvody, které vedly soud k ukončení řízení. Usnesení o odmítnutí podání není meritorním rozhodnutím, nemusí tedy obsahovat odůvodnění, pokud to připouští povaha věci a je-li z obsahu spisu zřejmé, na základě jakých skutečností bylo rozhodnuto dle ustanovení §169 odst. 2 OSŘ. V případě, že soud v do usnesení odůvodnění zahrne, musí se v něm vypořádat i s tím, v čem spočívají vady podání, proč pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení, a popřípadě proč postup účastníka nevedl k jejich odstranění. Opravným prostředkem proti tomuto rozhodnutí je odvolání, které může podat pouze účastník, jehož podání bylo odmítnuto. „*V případě, že v odvolání navrhovatel podání doplní, lze využít tzv. autoremedury a odmítavé rozhodnutí může změnit přímo soud I. stupně.*“¹⁶⁶

¹⁶³ LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran.

Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1

¹⁶⁴ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9

¹⁶⁵ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹⁶⁶ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 203*. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

Soud usnesení o odmítnutí podání doručuje pouze účastníkovi, o jehož podání se jedná. Usnesení nemusí být doručeno účastníkovi do vlastních rukou, může jej převzít i popřípadě jeho právní zástupce či zmocněnec. Ostatním účastníkům řízení je usnesení doručeno pouze pokud byli o zahájení řízení vyrozuměni.¹⁶⁷

7.5.2. NEPŘIHLÉDNUTÍ K PODÁNÍ

Pokud jde o podání, jimiž není řízení zahajováno, soud nepřistupuje k těmto podáním tak, že je usnesením odmítne, ale pouze k nim nepřihlíží, a to po marném uplynutí lhůty k odstranění jejich vad. Tato podání, oproti podáním, kterými se zahajuje řízení, nejsou definitivně odstraněna „ze stolu“, ale jen do doby, než budou řádně opravena či doplněna.¹⁶⁸ Soud postupuje stejně jako u podání, jímž se zahajuje řízení a účastníka vyzve k doplnění či opravení podání. Další postup se však, jak již z předchozího výkladu víme, liší. Zatímco v případě odmítnutí má soud povinnost usnesení zaslat účastníkovi, o jehož podání se jedná, rozhodnutí o nepřihlédnutí k podání soud nemusí účastníka uvědomit. Je ale žádoucí, aby soud v meritorní rozhodnutí vyrozuměl účastníka o důvodech nepřihlédnutí k jeho podání.¹⁶⁹

¹⁶⁷ DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9

¹⁶⁸ SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

¹⁶⁹ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019* 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

Závěr

Tématem diplomové práce byla „Právní úprava podání v civilním procesu“. Jedná se o problematiku z oblasti civilního práva procesního. Cílem při zpracování diplomové práce bylo podat komplexní výklad o pozitivněprávní úpravě podání, jež je nejčastějším procesním úkonem účastníků řízení. Vzhledem ke kogentní právní úpravě bylo toto téma zpracovat metodou deskripce. Z důvodu rozsahu materie tématu „podání“ byla práce zaměřena rovněž na analýzu platné právní úpravy regulující podání dle občanského soudního řádu. Analytická metoda, tj. analýza předmětných právních předpisů včetně souvisejících pramenů sloužila též jako základ pro naplnění vytyčeného cíle, resp. cílů, kterými jsou především zohlednění právní úpravy podání.

Ačkoliv se jedná o nejtradičnější a nejfrekventovanější procesní úkon činěný účastníky řízení, zákonnou úpravu lze nalézt pouze ve dvou ustanoveních. Z historického hlediska stojí právní úprava podání na pevném základu, což dovozuje i fakt, že neprošla za platnosti souvisejících předpisů přílišnými změnami. K větším změnám počalo docházet až vlivem modernizace společnosti, především justice. To se projevilo převážně na možných formách podání, kdy v minulosti bylo přijatelné pouze podání učiněné v listinné podobě, zatímco v dnešní moderní době je podání možné učinit rovněž elektronicky, telegraficky či telefaxem. Kromě této obměny v možnosti učinění podání podstata samotného procesního úkonu od prvotního přijetí zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu zůstává totožná. Obecně lze považovat, a to s ohledem na početnou judikaturu, zákonnou úpravu podání za dostatečnou, ačkoliv soudě dle právní úpravy slovenského Civilního sporového poriadku by institut podání „snesl“ i rozsáhlejší právní úpravu, než tomu tak bylo doposud.

Diplomová práce čerpala především z literatury věnující se civilnímu právu procesnímu obecně, ale především pak ze soudních komentářů obsahující interpretaci ustanovení § 42 a § 43 občanského soudního řádu. Nemalou část dostupných zdrojů tvoří i konstantní judikatura českých soudů, především pak judikatura Nejvyššího soudu a Ústavního soudu České republiky, jež dotváří kompletní výklad těchto ustanovení. Přestože se jedná o základní procesní úkon účastníků řízení, samostatnou publikaci o tomto tématu nenalezneme, ačkoliv by si ji tento institut zasloužil. Nejednalo by se o dílo čítající stovky stran, avšak kratší

ale komplexní pojednání o tomto tématu by bylo více než přínosné. Zdroje dostupné pro zpracování takové publikace by bylo možné nalézt jak v obecné či komentářové literatuře, tak v četné soudní judikatuře.

V první kapitole je pojednáno o charakteristice civilního procesu, což je nezbytný úvod, jenž má za cíl uvést čtenáře do problematiky. Do práce byla tato kapitola zahrnuta především proto, že podání jako procesní úkon by nemohl být činěn bez existence samotného civilního soudního řízení. Druhá kapitola se zabývá obecně procesními úkony, jejich typovými znaky a následně procesními úkony účastníků řízení. Jádro samotné práce je obsaženo v kapitole třetí, která nese označení podání. Kapitola popisuje podání, jeho definici, charakter a zabývá se rovněž komparací podání s jednou z vedoucích zásad civilního procesu: zásadou ústnosti. Následující a nejrozsáhlejší čtvrtá kapitola je věnována formám podání a je zároveň tou nejzajímavější. Vzhledem ke své proměnlivosti vlivem modernizace justice tomuto tématu jak literatura, tak i soudní judikatura věnuje nejvíce pozornosti, proto bylo zpracování této kapitoly v rámci diplomové práce největší výzvou. Pátá kapitola pojednává o náležitostech podání. Pro tuto kapitolu bylo zvoleno vymezení především zákonem stanovených obecných náležitosti podání, neboť zvláštní náležitosti jsou rozdílné pro jednotlivé druhy podání. Zvláštní náležitosti jsou demonstrovány na odvolání, jakožto jediném řádném opravném prostředku v rámci občanského soudního řízení. V šesté kapitole je stručně nastíněno členění podání na ta, která obsahují návrh ve věci samé a ostatní podání. Jelikož druhů podání je nezměrné množství, je tato tematika v rámci diplomové práce zpracována jen okrajově v obecné rovině. Do této kapitoly je zahrnuto i srovnání se slovenskou právní úpravou, kterou v tomto lze považovat za srozumitelnější vzhledem i její pojmové konkretizaci i demonstrativního výčtu podání obsahující návrhy ve věci samé. V českém právním řádu toto musíme dovozovat pouze z judikatury. Konečná sedmá kapitola se věnuje vadám podání a jejich odstraňování. Vady podání jsou různé s ohledem na druh podání, či jeho formu, stejně tak tomu je i u jejich odstraňování. Tato kapitola je záměrně zařazena až na úplný konec práce vzhledem k tomu, že každé existující podání je učiněno určitou formou, ať už se jedná o formu zákonem upravenou, či neupravenou. Má rovněž své náležitosti, ačkoliv některé z nich mohou chybět, podání však nemůže být vůči soudu učiněno zcela bez náležitostí. Konečně pak i vadné podání je druhově zařazeno do skupiny podání, jež obsahují návrh ve věci samé, anebo do

skupiny ostatních podání. Tedy zatímco všechny předchozí atributy podání obsahuje vždy, vadou trpět nutně nemusí.

Právní úprava občanského soudního řízení je bezmála 60 let stará a obsahuje mnoho archaistických procesních institutů, které v dnešní moderní době již v právní praxi nenaleznou uplatnění. Těmi je mj. právě možnost učinění podání formou telefaxem, která je již překonanou minulostí. Na rozdíl od naší úpravy občanského soudního řádu, Slovensko relativně v nedávné době dokončilo rekodifikaci civilního procesu, což je určitě obrovský krok vpřed v chápání procesního práva. Ačkoliv občanské právo hmotné se v České republice své rekodifikace dočkalo, nová právní úprava občanského práva procesního prozatím zákonodárnou mocí přijata nebyla. Je nezbytné ale uvést, že jednání o nové právní úpravě je již v procesu. Ministerstvo spravedlnosti České republiky již započalo přípravy k novému Civilnímu řádu soudnímu, tento návrh však odborníci v české justici zkritizovali a odmítli jej. Podání dle Věcného záměru Ministerstva spravedlnosti ČR po této rekodifikaci dostává v rámci kodexu více prostoru, a to oproti předchozí právní úpravě, která v sobě obsahuje pouze dvě ustanovení věnující podání. Návrh ministerstva počítá s rozsáhlejší právní úpravou. Tento procesní úkon je upraven dle věcného záměru až v jedenácti ustanoveních. Ať již bude zákonná úprava podání přijata dle předmětného ministerského návrhu, či nikoliv, zákonná úprava by po vzoru slovenské právní úpravy Civilním sporovém poriadku mohla být rozšířena o několik ustanovení. Účastníku řízení by rozsáhlejší a srozumitelnější úprava komunikace se soudem prostřednictvím podání nepochybně usnadnila vstup do řízení i celý jeho průběh, a to i přesto, že není ve věci odborníkem.

RESUMÉ

The topic of the diploma thesis is Legal Adjustment of the Submission in Civil Procedural Law. The main task of this work was to give a comprehensive interpretation of this institute. The submission is the most traditional and typical procedural act performed by involved parties. Through the submission the participant communicates remotely with the court. The submission is governed by the Civil Procedure Code. Written form is typical for the submission, although civil proceedings are based on verbal participation.

The thesis consists of 7 chapters. The first chapter deals with civil proceedings, its basic characteristics and typical features. The second chapter describes the procedural acts of the involved parties. The core of the diploma thesis is the third chapter, which deals with the submission itself, its characteristics and comparison with the verbal participation. The fourth chapter describes forms of submission. This chapter is also the most complex and extensive. The fifth chapter is devoted to the content requirements of the submission which are traditionally divided into general and specific. The sixth chapter briefly deals with the types of submissions. The seventh chapter explains its defects and also its removing.

The thesis does not aim to bring new impulses to the legislation, but rather has a descriptive character. The thesis should serve for a complete understanding of this institute. In addition to the descriptive method, I also use the analytical method and the comparison method.

I chose the topic of Legal Adjustment of the Submission in Civil Procedural Law primarily because I consider this topic for my thesis to be very beneficial for my future legal practice. I suppose I will use the submissions in the future as an involved party, a legal representative or within another profession so I believe that understanding this procedural act is essential for my further engagement in any professional career. I sincerely hope that my work will also serve to remind myself of this institute when I need it, for myself or for another person.

Seznam použitých zkratk

CPS	zákon č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov.
EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti
ISDS	informační systém datových schránek
IZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
KancŘ	instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3.12. 2001, č.j. 505/2001- Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZRR	zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu
ZŘS	zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Seznam použité literatury

ODBORNÁ LITERATURA

BRUNA, Eduard. *Otázky právního procesu*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2010. 207 s. Teoretik. ISBN 978-80-87212-40-0.

BUREŠ, Jaroslav. *Občanský soudní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 2 sv. Beckova edice komentované zákony. ISBN: 978-80-717-937-86

DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. 2 sv. (xx, 1579, xvii, s.1581-3343). Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9

HENDRYCH, Dušan et al. *Právní slovník*. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 385.

HORA, Václav, SPÁČIL, Jiří, ed. *Československé civilní právo procesní: II. díl*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-540-3.

JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: podle stavu k 1.3. 2019*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-366-4

JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář: Kniha III. Zvláštní řízení soudní*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019- . svazků. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7598-372-5.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Řízení sporné: občanský soudní řád (§ 1 až 250l), zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. xxvi, 1088 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-986-1.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Civilní proces*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. 1202 s. ISBN 80-86861-09-0.

STAVINHOVÁ, Jaruška a LAVICKÝ, Petr. *Základy civilního procesu*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 124 s. Edice učebnic PrF; č. 438. ISBN 978-80-210-5062-4.

SVOBODA, Karel a kol. *Civilní proces: obecná část a sporné řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2014. xxvi, 432 s. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-279-3

SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. xxv, 1601 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-673-9.

SVOBODA, Karel. *Řízení v prvním stupni: civilní proces z pohledu účastníka*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2019. xxix, 682 stran. Praktická knihovna. ISBN 978-80-7400-733-0.

SVOBODA, Karel. *Občanský soudní řád: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013, 1398 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-506-0.

SVOBODA, Karel. *Zákon o zvláštních řízeních soudních: komentář*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2015, 1032 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-297-7.

ŠTEVEK, M.: FICOVÁ, S. a kol. *Občiansky súdny poriadok: komentár*. 2. vyd. V Prahe: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-406-3.

WINTEROVÁ, Alena a Alena MACKOVÁ. *Civilní právo procesní*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-299-8.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Pojmové znaky civilního procesu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 279 stran. Monografie. ISBN 978-80-7380-538-8.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-714-6.

SOUDNÍ JUDIKATURA

Nález Ústavního soud České republiky ze dne 23. 10. 2014, sp.zn. I. ÚS 3106/13

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14.4. 2005, sp.zn. III. ÚS 674/2004

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 2.4. 2015, sp.zn. II. ÚS 3489/2014

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 24. 10. 2000, sp.zn. I. ÚS 480/1998

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 24.6. 2006, sp.zn. IV. ÚS 319/05

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 21.3. 2000, sp.zn. 7 Cmo 237/2000

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.6. 2010, sp.zn. 29 Cdo 368/2009

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 22.4. 1996, sp.zn. 4 Cmo 193/96

Stanovisko pléna Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5.1. 2017, sp.zn Plsn 1/2015

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14.2. 2012, sp.zn. 8 Co 473/2011

Usnesení Nejvyšší soudu České republiky ze dne 9.7. 2003, sp.zn. 215/2003

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.5.1998, sp. zn. 26 Cdo 930/98.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.6. 2016, sp.zn. Cdo 136/2016

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 8. 201426, sp.zn. Cdo 544/2013

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15.10. 2002, sp.zn. 21 Cdo 370/200

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3145/2011

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.3. 2002, sp.zn. 29 Cdo 186/2002

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21.5. 2003, sp.zn. 29 Cdo 294/2001

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 33 Cdo 1108/2007.

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 25.5. 2011, sp.zn. 21 Cdo 3967/2010

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.1. 2000, sp.zn. 20 Cdo 2068/1998

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28.3. 2002, sp.zn. 20 Cdo 2409/2000

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31.8.1999, sp. zn. 20 Cdo 298/99

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4.3. 2014, sp.zn. 21 Cdo 1700/2013

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 14.5. 2009, sp.zn. IV. ÚS 1162/2008

Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 5.11. 1998, sp.zn. I. ÚS 393/98

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. 11. 2005, sp. zn. 5 Cmo 406/2005

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29.4. 2015, sp.zn. 8 Cmo 306/2014-243

PŘÁVNÍ PŘEDPISY

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a soudní činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 99/1963 Z. z., občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 160/2015 Z.z., civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov.

ČLÁNKY

PETERKA, J., PODANÝ, J. *PROBLEMATIKA PODÁNÍ K SOUDU PROSTŘEDNICTVÍM DATOVÉ SCHRÁNKY*. In: *Bulletin advokacie* [online]. 2013, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/problematika-podani>

PODANÝ, J. *Dopady Stanoviska Nejvyššího soudu k dokumentům v elektronické podobě a praktická doporučení pro advokáty (1. DÍL)*. *Bulletin advokacie* [online]. 2017, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/dopady-stanoviska-nejvyssiho>

VLK, Václav. *Poznámky k článku "Datové schránky z pohledu advokátní koncipientky"*. *Bulletin advokacie* [online]. 2012, [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/poznamky-k-clanku-datove-schranky-pohledem-advokatni-koncipientky>

